

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra právních dějin

Diplomová práce

Dějiny advokacie ve vybraném regionu –
Kladensko, Nové Strašecí a Rakovnicko

Zpracovala: Zlata Hrudková

Plzeň, 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala sama, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou diplomovou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni dne

Zlata Hrudková

Poděkování

Nejdříve bych ráda poděkovala JUDr. et PhDr. Stanislavu Balíkovi za pomoc, cenné rady a konzultace. Dále bych ráda poděkovala své rodině za podporu při studiích a především zaměstnancům Státního okresního archivu Kladno, Rakovník a také České advokátní komoře v Praze – odbor matriky za poskytnutí podkladů. Nakonec bych ráda poděkovala svým přátelům a to především Josefu Jelínkovi za ochotu, podporu a pomoc při vypracování této diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	5
1. Dějiny advokacie	8
1.1 Dějiny advokacie v českých zemích	9
1.2 Revoluční hnutí 1848 v českých zemích	12
1.3 Advokacie v letech 1849 – 1868	15
1.4 Prozatímní advokátní řád.....	18
1.5 Advokacie v letech 1868 – 1918	20
1.6 Advokátní řád z r. 1868.....	23
1.7 Advokacie v letech 1918 – 1938	27
2. Historie Kladna od jeho počátku až do roku 1948	28
2.1 Vznik města Kladna	28
2.2 Zemanský rod Kladenský z Kladna	29
2.3 Královské horní město	30
2.4 Dělnické hnutí na Kladensku	31
2.5 Nacistická okupace.....	33
2.6 Období 1920 až 1948 na Kladensku	36
3. Historie Rakovníka od jeho počátku do roku 1948	38
3.1 Vznik města Rakovník	38
3.2 Velký rozvoj od 16. století	39
3.3 Průmyslový a sociální rozvoj	40
3.4 Vývoj města před a po 2. světové válce	41
3.5 Územněsprávní začlenění	42
4. Historie Nového Strašecí od jeho vzniku až do roku 1948	44
4.1 Vznik Města Nové Strašecí	44
4.2 Rozvoj města po velkém požáru	45
4.3 Průmysl a městské instituce	46
4.4 Rozvoj města od roku 1948	47
4.5 Územněsprávní začlenění	48
5. Významní představitelé advokacie působící na Kladensku, Rakovnicku a v Novém Strašecí v letech 1848 – 1948	49
5.1 Advokáti působící na Kladensku, Rakovnicku a v Novém Strašecí	49
5.2 Finanční situace advokátů v letech 1848 až 1948	59
5.2.1 Finanční situace advokáta JUDr. Miloslava Bartoše	59
5.2.2 Náklady na provozování živnosti JUDr. Miloslava Bartoše	62
5.2.3 Spolupráce advokátů	64
6. Závěr	67
7. Cizojazyčné resumé	70
8. Seznam použité literatury	73
9. Seznam obrázků	77
10. Seznam příloh	78

Úvod

Tématem této diplomové práce jsou „Dějiny advokacie ve vybraném regionu – Kladensko, Nové Strašecí a Rakovnicko.

Výběr tohoto tématu není náhodný, neboť mne vždy zajímala historie advokacie na území, kde jsem vyrůstala, a když jsem zjistila, že je tato oblast z pohledu advokacie zcela neprobádána, byla to zároveň i výzva. Vznikání advokacie od kolébky a její vývoj na českém území v závislosti na státním uspořádání, válkách a ekonomických změnách mne vždy fascinoval. Od mala jsem vyrůstala v rodinném prostředí, kde můj strýc, teta i bratraci se zabývají advokací, což zcela jistě ovlivnilo i volbu studia po střední škole a následně mého budoucího povolání. Právo obecně je pro mne velmi zajímavou a neustále se vyvíjející oblastí a i to byl jeden z důvodů, proč jsem si toto téma vybrala. Osobní zkušenosti jsem získávala při svém zaměstnání v právní společnosti, kde jsem se mohla setkat s advokáty při práci, kteří se zabývali právem trestním, občanským, ale i obchodním. Měla jsem tedy možnost nahlédnout do zákulisí advokátské praxe, což mi jen potvrdilo, že má volba studia byla správná.

Lokalita, o které práce pojednává, je mi velmi blízká, a to nejen z důvodu, že jsem zde vyrůstala, ale i protože zde působí naše rodina v roli advokátů již druhou generaci.

Období let 1848-1938 bylo plné velkých změn a přelomů v dějinách lidstva. Počínaje rokem 1849 byl přijat první advokátní řád. Advokátní řád z roku 1869, který byl nahrazen až za účtyhodných 79 let a to v roce 1948, zapůsobil i na polistopadový zákon o advokacii z roku 1990 a dokonce měl vliv i na platnou právní úpravu.

Při shromažďování informací o historii advokacie ve městech Kladno, Rakovník a Nové Strašecí, budu zejména čerpat ze Státních archivů v Kladně a Rakovníku. Poslední

jmenované město má společný archiv pro Rakovnicko, kde se taktéž nachází město Nové Strašecí.

Diplomová práce bude zpracována jako historicko-právní výklad a jejím cílem bude přiblížit hospodářský a sociální vývoj měst a především vývoj advokacie. Dále pak vytyčit významné osobnosti advokacie v daném území a letech. Přiblížit jejich život a probádat historií velmi opomíjenou finanční stránku.

Práce se bude zabývat vývojem advokacie na Českém území, a to zejména v první kapitole, kde budete moci najít sumarizaci historického vývoje advokacie v daných letech a její zlomové momenty. Těmi bezpochyby bylo České revoluční hnutí v roce 1848 nebo prozatímní advokátní řád. Také nastíníme, jaké novum přinesly všechny advokátní řády nejen do praxe a popíšeme významné události a fungování advokacie v rozmezí let 1849 - 1868, 1869 -1918 a následně 1918 – 1938.

Jedním z hlavních bodů práce bude nejen seznámení s historickým vývojem advokacie jednotlivých měst a životy advokátů zde působících, ale tedy i vývojem měst Kladna, Rakovníka a Nového Strašecí v letech 1848 – 1948 jako takovým. Dle mnou dohledaných informací se jedná o okresy, které zatím nebyly zpracovány. Proto doufám, že se mi povede vyplnit toto neprobádané místo v regionálních dějinách advokacie. Bude popsána historie všech výše jmenovaných měst od jejich úplného počátku až do roku 1948. Tyto počátky vývoje měst budou popsány stručně, aby si čtenář mohl představit, čím města během dějin prošla a jak se vyvíjela.

Zejména město Nové Strašecí má velmi pohnutou historii díky prodělaným požárům, kdy bylo nutné město vybudovat znovu. Město Rakovník naproti tomu sloužilo mnoha cizím armádám jako útočiště při obléhání Prahy a Kladno se stalo jedním z průmyslových center Čech.

Klíčové pro nás jsou především léta 1848 – 1948, tudíž se pokusím jim věnovat více prostoru. U všech měst se

zaměřím především na sociální a průmyslový rozvoj, který vedl ke zvýšení počtu obyvatel v jednotlivých městech, protože zejména tato skutečnost vedla ke zvýšené potřebě právních služeb advokátů a tím nemalou částí přispěla k rozmachu advokacie.

Smyslem práce nebude tedy jen výčet celé historie advokacie, ale především přiblížení situace ve vytyčeném regionu, a to jak z hlediska advokacie, tak i vývoje, aby bylo možné docílit ucelené představy o dané době. Z hlediska požadavku na rozsah práce by tedy nebylo možné zevrubně zpracovat celou materii tak, aby vedla ke konkrétní představě, ale jednalo by se pouze o velmi povrchní výsledky, které by přinesly jen pohled na celek, který byl zpracován již mnohokrát.

Při průzkumu jsem pochopila, že k rozvoji advokacie v daných lokalitách měli velký dopad různé historické události, a proto jsem se rozhodla potencionálnímu čtenáři přiblížit dobu a podmínky, ve kterých advokáti provozovali svou praxi, to co k ní vedlo a ovlivňovalo ji.

1. Dějiny advokacie

Dle mého názoru, by každý budoucí právník měl mít povědomí a znalost o vývoji práva, aby mohl správně pochopit a ucelit si vědomosti o aktuálním právním systému a o fungování advokacie vůbec. Ne nadarmo již skotský spisovatel a advokát Walter Scott ve svém románu **Guy Mannering** z roku 1815 zmínil: „... *právník bez dějin a literatury je řemeslník, pracující zedník, má-li však znalosti z těchto oborů, může se nazývat architektem*“.¹ Poté, kdy docházelo stále k většímu zájmu o historii advokacie a k pravidelnému publikování článků v *Bulletinu advokacie*, se staly dějiny advokacie předmětem pedagogického zájmu. „*Výraz advokacie můžeme chápat v nejširším slova smyslu jako činnost spočívající v udělování právních rad, právních naučení a v obhajování zájmů jiných osob před soudem, případně jinými orgány*“².

Advokacie má za sebou dlouholetý vývoj a bohatou historii, prošla vývojem materiálního i formálního pojetí. Materiální pojetí advokacie nevyžadovalo žádné zvláštní kvalifikační požadavky na poskytování právních rad a obhajování před soudem. Formální pojetí advokacie již kladlo důraz na osobní požadavky pro přístup k povolání advokáta.

Advokacie vznikla v období, kdy právní řád začal být natolik složitý, že lidé začali vyhledávat pomoc u osob, které se právem zabývaly výlučně. Tyto počátky advokacie můžeme nalézt již v období antického Říma. „*Pojem **advokát** pochází z latinského **advocatus** čili **přivolaný***.“³ Zprvu se povolání vykonávalo jako čestné, po nějaké době se stalo povoláním

¹ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 9, převzato: SCOTT, Walter. *Guy Mannering*. Bratislava: Mladé letá, 1964.

² SCHELLE, Karel, Jana DUDOVÁ, Jana DOSTÁLOVÁ, Milan GALVAS, Jaromír HARVÁNEK, Pavel HUNGR, Ilona SCHELLEOVÁ a Renata VESELÁ. *Základy práva*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2004, s. 232.

³ BALÍK, Stanislav. *Advokacie včera a dnes*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2000, s. 7.

placeným. Později od 3. století před n. l. začalo období přísného úředního dozoru, kdy advokáti začali tvořit zvláštní stav.

Církevní soudnictví převzalo advokacii z římské říše, doplnilo ji o zastupování stran ve sporech a dokonce začalo zřizovat zastupování chudým stranám z úřední povinnosti.

1.1 Dějiny advokacie v českých zemích

Advokacie v českých zemích má též bohatou historii. První zmínku můžeme nalézt v pramenech ze 13. století **Confirmacio diplomatis de civitate Nova villa (Unišov) contida** z roku 1223, a to přímo v čl., kde se mluví o **Theoderico advocato**⁴, a dalších dochovaných pramenech, které nasvědčují, že již tehdy strany zastupovaly osoby znalé práva a sloužící k ochraně jejich zájmů. Tyto zmínky však nenasvědčují, že by ve 13. století byla advokacie brána jako povolání za úplatu. Spíše až od 14. století je možné soudit dle pramenů, že můžeme hovořit o existenci advokacie jako povolání, a to pod tlakem praktické potřeby a pod vlivem kánonického práva. Formální advokacie v Čechách byla zavedena nařízením pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic roku 1356.⁵ Výrazným představitelem národního humanismu v oboru právo byl Viktorin Kornel ze Všehrd (1460-1520). Byl autorem díla „O právích země České knihy devatery“. Své dílo obdaroval vynikajícím slohem, jazykem, konkrétním právnickým názorem a systematičností.

Středověké právo jak v Čechách, tak na Moravě již znalo instituci soudního zastoupení a též instituci soudních obhájců. Tudíž příliv nedostatku nuceného zastoupení v této době nevyplýval z neznalosti těchto institucí, ani z nedostatku osob, které by jako své povolání poskytovaly právní pomoc. „*Naopak*

⁴ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Advokacie*. 1. vyd. Zlín: Živa, 1994, s. 6.

⁵ Tamtéž.

*českému právu byla cizí zásada, že by strana musela všechny procesní úkony obstarávat sama.*⁶

Strana tedy mohla vystupovat u soudu se svými „přáteli“, s nimi se radit a případně za stranu činit přednesy.⁷ Podle doložených záznamů vyplývá, že šlo o jev zcela běžný. V této době dochází ke vzniku instituce tzv. řečníka.

Řečník ve středověkém právu zaujímal důležitou roli. „*Pro výkon povolání “řečníka“ středověké české právo nekladlo žádné podmínky.*“⁸ Jediný předpoklad, byla způsobilost vystupovat a jednat před soudem, tudíž povolání řečníka mohl vykonávat každý svobodný občan. Oprávněna ke zvolení si řečníka byla též jak strana žalující, tak žalovaná. Hlavní slovo k připuštění řečníka měl ovšem sudí.

Úkolem řečníka bylo jednak činit přednesy a dotazy, být pomocníkem a rádcem, nikoliv však zástupcem a plnomocníkem. Učiněné přednesy řečníka nabyly procesního významu až po schválení a potvrzení strany.

Vedle instituce řečníka fungovala i instituce zástupce – plnomocníka. Plnomocník již neměl takovou volnost jako řečník, jeho zřízení se v určitých případech zcela vylučovalo a také podléhalo omezení, zda strana vystupovala jako žalující nebo žalovaná. „*Středověké prameny přesně rozlišují poručníka pře, tj. zástupce plnomocníka strany a tzv. přítele, který doprovázel stranu k soudu a tam ji radil, resp. za ní mluvil.*“⁹ Z toho vyplývá, že již v tomto období právo rozlišovalo formální advokacii v užším i širším slova smyslu.

Kromě řečníka znalo středověké právo dalšího poradce strany tzv. **pána z lavic**, „*tj. člena soudcovského sboru, jehož úkolem bylo obeznámit stranu s procesními formalitami.*“¹⁰

⁶ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Advokacie*. 1. vyd. Zlín: Živa, 1994, s. 7.

⁷ Tamtéž.

⁸ Tamtéž.

⁹ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Advokacie*. 1. vyd. Zlín: Živa, 1994, s. 7.

¹⁰ Tamtéž.

Tento institut nenahrazoval řečníka, poskytoval straně pouze radu, nikoli však neměl povinnost za stranu mluvit.

V polovině 16. století byla prvně upravena sazba řečnických odměn. Nejstarší doložená sazba byla stanovena dle městského práva z roku 1355, kde byla stanovena výše odměny z deseti kop, vyhraných a vysouzených, dva groše. Pokud došlo k překročení sazby spojené s nedodržením hranice odměny, byla stanovena pokuta 10 kop českých grošů.

Další skupinou patřící mezi řečníky byli tzv. **jorgeltníci**, tj. *„řečníci, kteří zastupovali určité osoby nebo města, za roční předem sjednaný paušál.“*¹¹ Paušál se pohyboval v rozmezí od 3 do 12 kop ročně. Z tohoto můžeme usoudit, že jorgeltníci byli považováni za jakousi vyšší vrstvu mezi řečníky.

Důležitý a zlomový bod ve vývoji českého práva, dle mého názoru, nastal počátkem 17. století v důsledku bělohorské porážky a v souvislosti s vydáním Obnoveného zřízení zemského. *„V českých zemích je prvním pokusem „vytvořiti z řečnictví jako pouhého zjevu právní instituci“ (Tarabrin), „snešení“ generálního sněmu z roku 1615.“*¹² Prvním advokátním řádem je v podstatě sněmovní usnesení, které také zavádí princip numerus clausus.

V této době dochází k unifikaci a modernizaci práva v habsburských zemích. K unifikaci docházelo ve dvou směrech, a to jednak k sjednocení stavovsky roztržštěné právní úpravy a dále k vybudování jednotného právního řádu. *„V odstraňování stavovského partikularismu učinili první krok už autoři Obnovených zřízení zemských, kteří prohlásili Koldínův zákoník za podpůrný pramen českého zemského práva.“*¹³ Obnovené zřízení zemské vydané s působností pro České království v roce 1627 a pro Moravu v roce 1628 přineslo mnoho změn. Dochází k nahrazení některých tradičních

¹¹ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Advokacie*. 1. vyd. Zlín: Živa, 1994, s. 9.

¹² BALÍK, Stanislav. *Advokacie včera a dnes*, 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2000, s. 26.

¹³ VOJÁČEK, Ladislav a Karel SCHELLE. *Repetitorium českých právních dějin do roku 1945*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2008, Právo (Key Publishing) s. 94.

právních institutů. „*V řízení před soudy zemská zřízení zavedla místo překonaného českého soudního procesu propracovanější římsko-kanonický proces.*“¹⁴

O pokus kodifikace občanského práva se zasloužila Marie Terezie, která v roce 1753 rozhodla o ustavení kompilační komise pro přípravu zákoníku označovaného jako **Codex Theresianus**, společný zákoník pro rakouské a české země. Kodex byl dokončen až v roce 1766 vídeňskou komisí. Tento kodex po dokončení ovšem vyvolal rozpaky. Jeho jednotlivá ustanovení byla komplikovaná, nepřehledná a rozvláčná. Za Marie Terezie nakonec práce na kodexu a na přepracování osnovy prakticky ustaly. Znovu zaktivování práce a dokončení prvního dílu se staly zásluhou Josefa II, kdy v roce 1786 byl dokončen první díl občanskoprávní kodifikace.

Do čela se dostává psané právo, jehož následkem se zmenšil prostor pro uplatnění libovůle, které bylo rozvinuto ve středověkém právu. Též řečnické povolání ztrácí na významu. Na místo řečníka přichází prokurátor, tj. „*zástupce strany, který za stranu jako její plnomocník podával spisy a činil jiné procesní úkony, jednak advokát, který tyto spisy sepisoval.*“¹⁵ Jak již vyplývá z Obnoveného zřízení zemského, prokurátor a advokát mohla být jedna a táž osoba. Z doložených předpisů je možné odvodit rozlišování osob poskytující právní pomoc na advokáty – osoby, které absolvovaly právní vzdělání a byly schopny vykonávat procesní úkony, a prokurátory, jejichž znalosti byly hodny k zastupování u soudu.

1.2 Revoluční hnutí 1848 v českých zemích

Revoluční hnutí v českých zemích bylo zapříčiněno impulsem o zprávách revolučního hnutí ve Francii, kdy do Prahy na konci února 1848 přišly informace o pařížské revoluci. Revoluce vypukla jako důsledek vnitropolitického

¹⁴ VOJÁČEK, Ladislav a Karel SCHELLE. *Repetitorium českých právních dějin do roku 1945*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2008, Právo (Key Publishing), s. 95.

¹⁵ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Advokacie*. 1. vyd. Zlín: Živa, 1994, s. 9.

napětí. Cíle a zaměření revoluce byly především protifeudální. Centry revolučního hnutí se stala Vídeň, Praha a Pešť.

Radikální fáze revoluce v Čechách měla krátkého trvání. Vypukla v březnu 1848, kdy 11. března do Svatováclavských lázní svolal pražský spolek **Repeal** veřejné shromáždění Pražanů. „*Radikálové, členové Repealu, se scházeli v hostinci U Zlaté váhy na Zelném trhu a připravovali program schůze.*“

¹⁶ Motivačním aspektem byly zprávy o revoluční situaci v Paříži a sousedních zemích. Očekávalo se, že i Pražané vystoupí s požadavky účasti na státních záležitostech a s cílem určitých změn. Právě v tomto období se projevuje vliv českých advokátů, kteří se zapojili do národního hnutí. Zde bych zmínila JUDr. Františka Braunera, advokáta, člena českého sněmu a říšské rady. Právě jemu je přičítáno autorství návrhu petice. O finální verzi se postaral JUDr. Adolf Maria Pinkas, jež byl členem delegace vyslané k císaři. Konečná petice obsahovala jedenáct bodů, jejichž povaha se týkala především volebního práva, kde byl požadavek stejného volebního práva pro všechny vrstvy obyvatelstva do zákonodárného sboru, zrušení roboty a otázky národnostní a jazykové, sledující obnovení historického státu České koruny.

Na veřejném shromáždění účastníci schválili první pražskou petici adresovanou císaři. Kromě požadavků se na shromáždění zvolil výbor, který dohlížel na splnění petice (petiční výbor). Po reorganizaci a nárůstu členů na 140, se začal označovat jako Národní výbor. Národní výbor se snažil dosáhnout vypsání voleb do zemského sněmu, který následně měl přichystat a schválit zemskou ústavu.

Kabinetní list z 23. března přinesl velké zklamání. Císař Ferdinand odpověděl velmi vyhýbavě a vyhověl jen v několika bodech. Tím došlo k nastínění situace, že dokud nebudou panovník a jeho úřady donuceni, sami o sobě je neprovedou. Odezvou na neochotu splnit požadavky vznikla Druhá pražská

¹⁶ EFMERTOVÁ, Marcela C. *České země v letech 1848-1918*. 1. vyd. Praha: Nakl. Libri, 1998, s. 28.

petice z 29. března. Podnět k vypracování druhé pražské petice se připisuje F. A. Braunerovi. Šlo o radikálněji formulovanou a propracovanější petici. Požadavkem stále zůstalo volební právo do zemského sněmu pro všechny obyvatele. Odpovědí se stal kabinetní list z 8. dubna, adresovaný císařem ministrově vnitra Pillersdorfovi. „*Byla jí zejména přislíbena rovnoprávnost jazyková, svolání českého zemského sněmu a stanovení zásad voleb.*“¹⁷. Též požadavky shodné s textem první petice byly císařem splněny. Zrušil cenzuru tisku a dovolil zakládat gardy. „*Celkově byl kabinetní list z 8. dubna považován Palackým i ostatními českými politiky za jakousi Českou chartu, tvořící základ svobod, jejichž naplnění se v tehdejší revoluční době bezezbytku očekávalo.*“¹⁸

Vývoj revoluce byl ovlivňován národnostními rozpory. Rozpory mezi českým a německým měšťanstvem. Rozhodující impuls můžeme spatřovat v odmítavém postoji Františka Palackého na pozvání do přípravného výboru Frankfurtského sněmu. František Palacký formuloval v dopise z 11. dubna 1848 postoj Čechů k německému revolučnímu hnutí. Začlenění českých zemí k německé říši definoval za sebevraždu. František Palacký nahlížel na Rakousko jako na přirozený rámec existence slovanských národů. „*Zajisté, kdyby státu Rakouského nebylo již odedávna, musili bychom v interesu Evropy, ba humanity samé přičiniti se co nejdříve, aby se utvořil.*“¹⁹ Tím vznikly základy austroslavismu. Politika austroslavismu se stala určující pro českou reprezentaci po celé období revoluce.

Revoluční hnutí v Čechách vyvrcholilo zasedáním Slovanského sjezdu v Praze na přelomu května a června 1848.

¹⁷ MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003, s. 211.

¹⁸ EFMERTO VÁ, Marcela C. *České země v letech 1848-1918*. 1. vyd. Praha: Nakl. Libri, 1998, s. 33.

¹⁹ MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003, s. 212.

Předsedou výboru byl zvolen Josef Matyáš hrabě Thun-Hohenstein²⁰. Výsledkem po ozbrojeném povstání, kdy došlo k napadení účastníků vojskem, končí revoluční nadšení v Čechách. Čeští politici konzervativnější povahy považovali pražské povstání za národní katastrofu, zejména pro zmaření vrcholícího jednání o svolání českého zemského sněmu a přípravu zemské ústavy.²¹

Na počátku revolučního roku 1848 v Čechách působilo asi osmdesát advokátů. Advokáti se jako poslanci objevovali v hojném počtu na sněmu ve Vídni a poté v Kroměříži. Vzhledem k počtu advokátů byla účast na kroměřížském sněmu velmi vysoká. Nejstarším a klienty vyhledávaným advokátem byl sedmdesátiletý Giovanni Battista Pitteri z Terstu. Následně bych ráda zmínila Alexandra Bacha, advokáta působícího ve Vídni od roku 1842 a ministra spravedlnosti činného v letech 1848–1849. Mezi další účastníky sněmu patří: Adolf Mario Pinkas, advokát v Praze, jedna z vedoucích osobností událostí roku 1848 v Praze a v 60. letech poslanec českého zemského sněmu,²² Alois Fischer, který získal oblibu u lidu pomocí svého svobodomyšlného myšlení, Jacob Sitka, jihlavský advokát, prosazující spravedlnost a zodpovědnost, Mikuláš Horáček byl hodnocen jako poctivý advokát a upřímný Čech, Matija Kavčič, Ignaz Wildner von Mathstein a další.

1.3 Advokacie v letech 1849 – 1868

Období 1849-1868 můžeme rozdělit na dvě etapy. První etapu lze charakterizovat jako etapu, kdy v zákonodárství nedocházelo k velkému pokroku a činnosti. Za to v druhé etapě dochází ke značnému nárůstu liberální advokacie se

²⁰ EFMERTO VÁ, Marcela C. *České země v letech 1848-1918*. 1. vyd. Praha: Nakl. Libri, 1998, s. 34.

²¹ VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. *Česke právní dějiny*. 2. upravené vydání, s. 224.

²² ADAMO VÁ, Karolina a Pavel MATE S. *Malá encyklopedie českých právníků*. Praha: Linde Praha, 2002, s. 127.

stavovskou samosprávou a s nárokovým přístupem k povolání advokáta. Tuto periodizaci jsem zvolila z hlediska účinnosti provizorního advokátního řádu z roku 1849 a následně účinného advokátního řádu z roku 1868. „V rámci let 1849-1868 lze zaznamenat výrazné rozdíly mezi dvěma časovými úseky – 50. léty 19. století za neoabsolutismu a jeho krátkého dozívání a 60. léty 19. století, tedy od Říjnového diplomu a únorové ústavy do účinnosti nového advokátního řádu z roku 1868. Zatímco pro 50. léta 19. století bylo charakteristické především završení právní úpravy advokacie a s ní příbuzného notářství v oktrojovaném pojetí, 60. léta 19. století proběhla ve znamení silících emancipačních snah dobových advokátů a právníků, spojených v českých zemích s úsilím o zrovnoprávnění českého jazyka a němčiny u soudů, v úřadech a při výkonu advokacie a právnických povolání.“²³

Silvestrovské patenty z konce roku 1851 obnovily absolutistickou formu vlády. V období bachovského absolutismu²⁴ označovaného podle tehdejšího ministra vnitra Alexandra Bacha byla stanovena cenzura a možnost odborné volné diskuze se stala prakticky nulová. Vláda v neoabsolutistickém období 50. let 19. století zavedla centralizovaný režim pronásledující každé demokratické a národní hnutí. Přestože šlo o cenzurované období, vznikly významné právní předpisy. Završily přestavbu právního řádu a ovlivňovaly další právní vývoj. Za zmínku stojí uvést sérii trestních zákonů, směnečný patent, horní zákon, spolkový patent atd.

Konec absolutistické vlády spatřujeme vydáním Říjnového diplomu na podzim roku 1860, kdy osud monarchie byl svěřen do rukou zemských sněmů a říšské rady. Říšská rada získala zákonodárnou pravomoc a spolu s panovníkem rozhodovala ve

²³ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 94.

²⁴ Popření ústavnosti, centralizace, hlavní oporou armáda a policie, název dle Alexandra Bacha - rakouský konzervativní politik, ministerský předseda.

věcech celostátní povahy. Při hodnocení Říjnového diplomu Zdeňkem Tobolkou, jenž se zaměřil na kritérium české národní politiky, o něm napsal, že byl „dítko úspěchu“. Zdůraznil ovšem skutečnost chybějícího smýšlení o svébytnosti českých zemí a o sounáležitosti, v porovnání s Uhry, kdy integritu a zvláštní práva obsahoval.

Dalším krokem k zániku absolutistického režimu byl vznik časopisu *Právník*, k jehož prvnímu vydání došlo roku 1861 a mezi reprezentanty patří Rudolf kníže Thurn-Taxis, Karel Jaromír Erben a Jan Jeřábek. O tři roky později časopis *Právník* informoval o osnově nového advokátního řádu. Opětovně se o vypracování nového advokátního řádu postaral odborný rada rytíř Mitis. Prokázala se větší aktivita na straně Vídeňské advokátní komory a jejich členů. V Čechách byli spíše pozorovatelé legislativního procesu. Střety o nové podobě advokacie a dlouholeté debaty o jmenování nových advokátů a o přístupu k advokacii nepřineslo rozuzlení ani přijetí advokátního řádu č. 98/1868 ř.z.

Léta 1849-1868 byla obdobím, v němž měla jednoznačně v advokacii převahu němčina, zároveň však vznikla první důležitá opatření prosazující právníkou češtinu. „*První univerzitní přednášky v českém jazyce a počáteční čísla časopisu Právník v roce 1861 následoval o tři roky později vznik Jednoty právníké.*“²⁵. I přesto zůstávala němčina stěžejním jazykem v soudních síních. Náklonnost k němčině se prosazovala i při obsazování míst v advokacii. „*V čele pražské komory stáli v letech 1849 – 1868 zcela jistě německy praktikující advokáti Karel Jindřich Fischer a Jakub Doudlebský ze Šterneku.*“²⁶

Advokátní tarif neexistoval, tudíž nikde nebyla upravena pevná odměna za poskytování právní pomoci. Personální

²⁵ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 100.

²⁶ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 102.

složení advokátů v českých zemích se výrazně nezměnilo, nadále vykonávali advokacii ti, kteří byli zvoleni již v letech 1781 – 1848, a většinou vykonávali své povolání až do své smrti.

Vývoj advokacie v letech 1849 až 1868 bychom mohli označit za dynamický. Ač zprvu rozvoj advokacie přibrzdil Bachův absolutismus a stále platící numerus clausus spočívající v omezeném přístupu k výkonu advokacie, tak neodmyslitelným rozvojem průmyslu, bankovníctví a justiční reformy, nastal faktor přinášející cestu k nové advokacii a k institucím, jež jsou pro dnešní dobu typické.

1.4 Prozatímní advokátní řád

Císařským nařízením ze 16. srpna 1849 byl vydán advokátní řád (č. 364 ř.z.). Ten byl považován, oproti Josefinskému soudnímu řádu upravujícímu do té doby postavení advokátů, za progresivní. Progresivita byla především spatřována ve vzniku advokátních komor a jim poskytnuté částečné samosprávě. Komory představovaly samostatné korporace. V českých zemích vznikly komory v Praze, Brně a Opavě.²⁷ Komora vydávala vlastní jednací řád, volila prezidenta komory, podávala návrhy zákonů, starala se o příjmy a výdaje spojené se svou činností a zajišťovala důstojnost a čest advokátského stavu. O tuto podstatnou změnu se postaral autor prozatímního advokátního řádu rytíř Mitis. Přestože advokátní řád nesl ne zcela vhodně zvolený název „provizorní“ a autor svým označením sledoval dočasnost advokátního řádu, tak ve skutečnosti tento advokátní řád platil téměř dvacet let, a to do 31. prosince 1868.

Prozatímní advokátní řád stanovil tyto podmínky k výkonu advokacie: rakouské státní občanství, dosažená fyzická zletilost, zachovalý způsob života a splnění advokátní zkoušky

²⁷ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, s. 6.

(případně před vyhlášením tohoto nařízení splněním fiskální zkoušky) prověřující způsobilost k výkonu advokacie. Kandidát na přípuštění ke zkoušce advokátské musel prokazovat: doktorskou hodnost získanou na rakouské univerzitě, praktickou způsobilost získanou službou u rakouského soudu nebo fiskálního úřadu trvajícím po dobu tří let při získání doktorátu nebo trvajícím pěti let po dokončení právnických studií.²⁸ K výrazným změnám došlo pouze v oblasti úpravy advokátní zkoušky. V této době současně probíhá vznik notářství a reforma justice. Provizorní úpravu praxe a profesních zkoušek upravuje nařízení ministerstva č. 328/1850 ř.z. Naopak nařízení ministerstva práv č. 264/1854 ř.z., o zákonné zkoušce praktické a o praxi a nařízení ministerstva práv č. 114/1857 ř.z., o nakládání s pokoutníky nebyla vydávána se záměrem provizoria. Oba předpisy platily i po účinnosti advokátního řádu č. 97/1868 ř.z. s nevýraznými změnami až do 31. prosince 1948.²⁹

Rozpory a právní dualismus shledáváme v názoru na princip *numerus clausus*. Část autorů shledává v advokátním řádu z roku 1849 nadobro zrušení tohoto principu, mezi něž lze zařadit JUDr. Ladislava Vojáčka, JUDr. Karla Schelleho a JUDr. Ilonu Schelleovou. Naopak JUDr. Stanislav Balík ve své knize: „*Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*“ uvádí: „*Zklamáním pak v roce 1849 bylo jistě i potvrzení principu numeru clausus, dovršení nařízením proti pokoutníkům v roce 1857.*“³⁰ Příčinou nadále trvajících principu *numerus clausus* bylo pokoutnictví či vinklářství, ani nařízení ministerstva spravedlnosti z 8. června 1857 o nakládání s pokoutníky zcela nevymítlo tento nešvar. Nařízení obsahovalo pět paragrafů definujících pokoutnictví, určení

²⁸ Císařské nařízení č. 364/1849 ř. z., kterým se přijímá prozatímní advokátní řád, § 10, § 12.

²⁹ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 94.

³⁰ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 95.

sankce za pokoutnictví od pěti do dvaceti zlatých nebo vězení od dvaceti čtyř hodin do šesti týdnů, stanovení příslušnosti soudu při vyšetřování pokoutnictví a postup řízení proti pokoutníkům.³¹ Za pokoutníka byl považován dobový právníký enfant terrible František Uher.

Rovněž tzv. propachtované advokátství lze pokládat za obcházení principu numerus clausus. Anonymní autor článku v časopise Právník z roku 1864 konstatoval: „...požadavkům veřejné potřeby vyhovělo a advokacie za svobodnou prohlásila, aneb alespoň místo advokátské rozmnožilo dle poměrů jednotlivých krajů, pak pachty takové přestanou samy sebou“.³²

Na opakující a trvající stížnosti aktivně reagovalo ministerstvo spravedlnosti, když roku 1864 vzniklo v Čechách 28 nových advokátství. O pravidelné sledování jmenování se postaral časopis Právník. V roce 1867 lze zaznamenat nejpočetnější skupinu jmenovaných právníků.

1.5 Advokacie v letech 1868 – 1918

„Éra nové advokacie“, tak bychom nazvali léta 1868 až 1918. Platností advokátního řádu z 6. července 1868 č. 96/1868 ř.z. nastal zlatý věk dějin advokacie. Konečně nastal dlouho očekávaný volný přístup k advokacii a definitivní konec principu numerus clausus. Vznikl právní rámec pro výkon advokátského povolání. Ke stabilnímu fungování dochází i u orgánů nezávislé stavovské samosprávy. Dochází k zesílení užívání českého jazyka a k nárůstu vlivu advokátů české národnosti. Advokacie a především samotní advokáti opět získali prestiž a uznání.

³¹ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 99.

³² BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 99.

Dalším důležitým bodem v právní úpravě přinesl disciplinární statut vydaný pod č. 40/1872 ř.z., který nabyl účinnosti 1. dubna 1872. Rozhodujícím rokem pro diskuzi o osnově disciplinárního statutu se stal zejména rok 1871. Dychtivost po novém disciplinárním statutu vyplival zejména ze zprávy výboru spolku advokátů pražských týkající se vládní předlohy disciplinárního řádu. Disciplinární řízení bylo dvojinstanční. „*V prvním stupni byla příslušná disciplinární rada zřizována podle částky II. Statutu, ve druhém stupni Nejvyšší soud (částka IV. statutu). Pro řízení ve II. Instanci platil později též zákon č. 41/1907 ř.z., o vykonávání soudní moci u vrchních zemských soudů a nejvyššího soudního a kasačního dvora.*“³³ Dle ustanovení §23 disciplinárního statutu bylo řízení zahájeno i bez návrhu, jakmile se disciplinární rada dozvěděla o disciplinárním přestupku advokáta. Obviněný si mohl zvolit obhájce podle ustanovení §36 disciplinárního statutu. Platila zásada non bis in idem, probíhalo-li současně soudní řízení. Disciplinární řízení by se dalo rozdělit do několika fází. Nejprve probíhalo přípravné vyhledávání, je-li dána příčina pro vyšetřování advokáta. Poté pokud se prokázal přestupek advokáta, následovalo přelíčení v podobě neveřejného zasedání. V přelíčení jako důkazní prostředky svědčily výpovědi obviněného i svědků a listinné důkazy. Pokud disciplinární rada shledala obviněného vinným, určila, jakou povinnost obviněný porušil, stanovila trest a též rozhodla o náhradě nákladů disciplinárního řízení. Mezi disciplinární tresty patřily: písemná důtka, peněžitá pokuta, zastavení advokátství nebo prodloužení praxe, pozastavení práva substitučního na dobu maximálně jednoho roku a vymazání ze seznamu advokátů dle §12 disciplinárního statutu.³⁴ O uložených trestech se vedl zvláštní rejstřík.

³³ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 118.

³⁴ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 118.

Disciplinárním statutem byl podrobně upraven i výkon rozhodnutí. „*Od roku 1910 vedly advokátní komory na základě nařízení ministerstva práv č. 223/1910 ř.z. výkazy činnosti v disciplinárních věcech.*“³⁵

Přestože advokátní řád z roku 1868 očekával vydání advokátního tarifu, tak ke splnění došlo až v roce 1890. Advokátní tarif byl vydán 26. března 1890, kdy ve Vídni podepisují císař František Josef I., ministerský předseda a ministr vnitra hrabě Eduard Taaffe a ministr práv hrabě Friedrich Schonborn zákon č. 58/1890 ř.z. Účinnost advokátního tarifu se pak datuje k 15. červenci 1890.

V českých zemích působily tři advokátní komory v letech 1869-1918. Advokátní komora v království Českém se sídlem v Praze, Moravská advokátní komora se sídlem v Brně a Slezská advokátní komora se sídlem v Opavě. Advokátní komora, jejíž orgány byly valná hromada, výbor komory, prezident, jeho náměstek a v neposlední řadě též disciplinární rada. Výbor komory představoval výkonný orgán, tvořen prezidentem, náměstkem a členy, jejichž počet udávala valná hromada podle §27 advokátního řádu. Členové výboru měli tříleté funkční období. Mohli být zvoleni opětovně, nebyli však povinni volbu přijmout. Dle §24 advokátního řádu byla k volbě požadována nadpoloviční většina přítomných. Mezi pravomoc výboru patřily náležitosti evidenční, vedení seznamu advokátů a kandidátů advokacie, finanční agenda, vybírání příspěvků a zastupování komory navenek.³⁶ Valná hromada měla na starosti schvalování základních organizačních norem komory. Řádné valné hromady se konaly jednou ročně. Kromě řádné valné hromady mohla být výborem či na žádost pětiny členů komory svolána mimořádná valná hromada. Disciplinární rada byla upravena disciplinárním statutem č.40/1872 ř.z. Dle §5 disciplinárního statutu se skládala zprvu z patnácti členů a

³⁵ Tamtéž.

³⁶ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009 s. 120.

volena byla na tři léta. Počet členů disciplinární rady se také odvíjel od počtu zapsaných advokátů. Prezidentem advokátní komory byl jednak Friedrich Wiener v letech 1869-1881, následně Josef Tragy v letech 1881-1904, František Xaver Dvorský a také Friedrich Kaufmann, a to v letech 1905-1908, 1911-1913 a 1917-1918.

Další významnou událostí je založení Spolku českých advokátů v roce 1898, jenž téhož roku začal vydávat *Časopis českých advokátů*, který byl od roku 1901 přejmenován na *Právnícké rozhledy*.

1.6 Advokátní řád z r. 1868

Zákon z 6. července z roku 1868, tedy advokátní řád z roku 1868 publikovaný v Říšském zákoníku pod č. 96/1868, ztělesňuje základní právní předpis advokátního práva. Nahradil již zmíněný prozatímní řád z roku 1849. Nový advokátní řád platil na území celého Předlitavska. Jde bezesporu o nejdéle platný právní předpis v moderní advokacii. Zákon platil s dílčími novelami od 1. ledna 1869 do 31. prosince 1948. Zapůsobil i na polistopadový zákon o advokacii z roku 1990 a též na platnou právní úpravu.

Od 1. ledna 1869 se advokacie zpřístupnila třem skupinám osob:

Do první skupiny patřili advokáti, jímž byla zpřístupněna advokacie podle přechodných ustanovení, přijatých dle částky V. advokátního řádu z roku 1868. Šlo o advokáty, kteří v souladu s ustanovením § 35 advokátního řádu vykonávali advokacii již za provizorního řádu advokátského č. 364/1849 ř.z. Notářům bylo umožněno, po splnění požadavku vykonání advokátní zkoušky s dobrým prospěchem a s nejméně sedmiletou praxí, vzdát se notářství a stát se advokáty.

Advokátní řád například pravil: „*Kdo, odbyv přísné zkoušky došel doktorství práv*

*za času panování rakouského na universitě Pádovské nebo Pavianské a pokud obecný zákoník občanský měl platnost v Uhřích, na universitě Pešťanské, pokládá se tak, jako by byl došel doktorství na některé universitě těch zemí, v nichž má tento zákon platnost“.*³⁷

Druhá skupina byli uchazeči splňující podmínky dané ustanoveními §§1-5 advokátního řádu. Mezi tyto „výminky“ patřilo: mít na daném území domovské právo v některé z obcí, být soběprávný, dokončená právnícko-politická studia a získat titul doktora práv, splněnou právní praxi podle požadované délky zákona a úspěšně vykonanou advokátskou zkoušku. Praxe byla stanovena na sedm let, jednak jednoroční praxe civilní a trestní u některého sborového soudu království a zemí, následně šestiletou praxí u některého soudu nebo advokáta. Z šestileté praxe byl povinen nejméně tři léta po doktorství vykonat u advokáta. Ke zkoušce advokátské mohl přistoupit po splnění všech předepsaných podmínek a po prokázané čtyřleté praxi. Po absolvování advokátské zkoušky následovalo složení přísahy u vrchního zemského soudu.³⁸

Třetí skupinu pak tvoří mimořádní uchazeči podle ustanovení §6 advokátního řádu, podle něhož se advokátem mohl stát i ten, kdo byl po dobu pěti let hlasujícím radou u některého soudu v zemích, u nichž platil tento zákon, a nahrazovalo se tím i doktorství, praxe a zkouška advokátská.³⁹

Práva a povinnosti advokátů jsou z advokátního řádu č. 96/1868 podobné těm dnešním, jež jsou upraveny v zákoně č. 85/1996 Sb., o advokacii. Obsahoval etické povinnosti, jako jsou: mlčenlivost, čestné zastupování, zachování vážnosti

³⁷ Zákon č. 96/1868 ř. z., jímžto se uvádí řád advokátský, § 41. In: BALÍK, S. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2000. s. 51.

³⁸ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 111.

³⁹ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009 s. 114.

advokátského stavu, pilnost, věrnost a svědomitost. Tyto povinnosti jsou advokacii známé i dnes. Dle §8 měl advokát právo zastupovat stranu ve věcech jak soudních a mimosoudních, tak i veřejných a soukromých, a to u všech soudů. Advokát mohl zastoupení odmítnout, a to bez uvedení důvodu. Nesměl zastupovat stranu, zastupoval-li již dříve protistranu ve věci samé nebo ve věci s níž spojené.

Advokátní řád z roku 1868 též přinesl ustanovení umožňující svobodné stěhování v rámci jedné i více advokátních komor.⁴⁰ V roce 1869 většina nových advokátů bojovala o působení v Praze či Brně, naopak jiná místa, jako například Kralovice a Lomnice, zůstala i několik let neobsazena. Je zcela zřejmé, že ve větších městech se advokáti uplatnili častěji, a tudíž zde byla větší poptávka po právní pomoci. Objevuje se i první postih advokáta, a to již před vydáním disciplinárního statutu, kdy vrchní soud zemský postihl důtkou advokáta. Bylo v té době zcela nepřipustné využívat reklamu. Reklama se pokládala za disciplinární přečin.

Jedním z dalších ustanovení, podtrhující přísně stavovský charakter, byl § 20 advokátního řádu, kdy advokát nemohl s výjimkou učitelství vykonávat placený státní úřad nebo takové zaměstnání, které by snižovalo vážnost advokátského stavu.⁴¹ Docházelo ke střetům mezi advokací a notářstvím, kdy advokátní řád nedovoloval advokátům souběžně vykonávat notářství. Vyvrcholilo to dokonce až do názorů zmiňující přežitek notářství, a že by jeho agenda měla být rozdělena mezi soudy a advokáty.

Věková hranice pro výkon advokacie advokátním řádem stanovena nebyla. Dle významných advokátů lze usuzovat, že mnozí vykonávali advokacii do vysokého věku. Krom úmrtí mohlo k zániku práva vykonávat advokacii dojít ztrátou

⁴⁰ Zákon č. 96/1868 ř. z., jímžto se uvádí řád advokátský, §21.

⁴¹ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 115.

způsobilosti, pokud advokát vykonával činnost s advokací neslučitelnou anebo byl-li trestně odsouzen. Dle §19 disciplinárního statutu, pokud došlo k pravomocnému rozhodnutí o odsouzení, byl advokát na základě výkonu disciplinární rady mimo disciplinární řízení vymazán ze seznamu advokátů.⁴² Zde bychom mohli zmínit například odsouzeného advokáta Václava Linharta za zločin zpronevěry v roce 1883 nebo z let 1910 Maxe Mohla.⁴³ Podle §34 advokátního řádu se výkonu advokacie šlo vzdát s možností navrácení. O výmazu z listiny advokátů při rezignaci rozhodoval výbor advokátní komory dle ustanovení §28 advokátního řádu. Při úmrtí a následném zániku advokátství byl k vedení kanceláře pověřen náměstek zvolený výborem komory.

Práva a povinnosti advokátní řád z roku 1868 upravoval rámcově. Mezi hlavní povinnosti patřily například archivace spisů po dobu pěti let od ukončení zastoupení dle ustanovení §12 advokátního řádu, dle §10 advokátního řádu advokáti neměli povinnost předkládat civilnímu soudci informace mezi ním a jeho klientem a odpovědnost za škodu způsobenou klientovi dle §11 advokátního řádu.

Mezi oprávnění patřily například dle ustanovení §19 advokátního řádu: „*Advokát má právo, sraziti sobě z peněz hotových, které ho na účet strany své dojdou, své výlohy a svou mzdu, pokud nejsou zálohou mu danou uhrazeny, jest však povinen, sčísti se o to ihned se svou stranou.*“⁴⁴ Mezi dalšími oprávněními byly možnost zastupování, ustanovení odměny, možnost bydlet kdekoli a přestěhovat se kamkoli, s podmínkou to tři měsíce před tím ohlásit výboru komory advokátské toho okrsku, kde bydlel.

⁴² BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009 s. 117.

⁴³ Tamtéž, s. 117.

⁴⁴ Zákon č. 96/1868 ř. z., jimžto se uvádí řád advokátský, § 19. In: BALÍK, S. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2000. s. 47.

1.7 Advokacie v letech 1918 – 1938

Mohli bychom vývoj advokátského povolání během první Československé republiky shledat jako etapu poklidnou. Probíhala kontinuita mezi rakouským a uherským právem. Do tohoto období je také správné zařadit přípravy osnovy unifikovaného advokátního řádu a snahy zákonodárce o dílčí úpravy právních předpisů upravující výkon advokacie. Typickou aktivitou advokátů bylo zapojování se do politického dění. Advokáti i po vzniku samostatného státu československého se nadále řídili advokátním řádem z roku 1868, disciplinárním statutem z roku 1872, advokátním tarifem z roku 1890, na něj navazujícím prováděcím nařízením ministerstva spravedlnosti a nařízením ministerstva spravedlnosti z roku 1904 o advokátském taláru. Převzato také bylo nařízení ministerstva spravedlnosti z roku 1857 o nakládání s pokoutníky či nařízení ministerstva spravedlnosti z roku 1854 upravující advokátní zkoušku.

„Zlomovým okamžikem, který završil vývoj právní úpravy advokacie, se stal 26. květen 1936, kdy byl přijat zákon č. 144/1936 Sb. z.a.n., kterým se mění a doplňují některá ustanovení o advokátech, jenž předznamenal i definitivní neúspěch unifikačního pokusu.“⁴⁵

⁴⁵ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 146.

2. Historie Kladna od jeho počátku až do roku 1948

Po nastínění obecných dějin advokacie v rozmezí let 1848 až 1938, které jsou, dle mého názoru, důležité a je zcela logické znát je pro uvedení do další kapitoly, a to ke konkrétnímu historickému vývoji a vývoji advokacie v regionu Kladno, Rakovník a Nové Strašecí.

Pro ucelený historický popis a logickou stránku, jsem historický vývoj měst nastínila již od jejich vzniku.

2.1 Vznik města Kladna

Město Kladno je svojí vzdáleností cca 30km od hlavního města Prahy skoro jeho předměstím. Kladno je městem mnoha tváří, epitet i proměn. Mělo a možná stále má punc průmyslového okresu se znečištěným přírodním prostředím. Ale dnes je situace úplně jiná. Došlo zde k radikálnímu omezení těžkého průmyslu.

Počátky vzniku města Kladna jsou těžko zjistitelné a zřejmě nejstarší zmínka, kterou jsem našla je z 9. a 10. století v kronice Václava Hájka z Libočan o vpádu slovanského kmene Lučanů ke Kladnu v roce 858. Tato zmínka se ale považuje za nepodloženou a smyšlenou. Další je zmínka kronikáře Kosmy z 12. století o význačném hradišti Kladenského regionu – **L i b u š í n u**. Známa pohanská pověst o třech dcerách Krokových, kněžně Libuši, její odsouzení a proroctví a nástup Přemysla na trůn byla studnicí pro známou operu – zpěvohru Bedřicha Smetany, která zaznívá při slavnostních příležitostech a státních svátcích. Bohužel i tato se považuje za nepodloženou, smyšlenou a založenou na podobnosti místního názvu a výše zmiňované hradiště je mnohem mladší než doba, kdy se tato pověst o kněžně Libuši měla odehrávat.

2.2 Zemanský rod Kladenský z Kladna

První písemné a bezpečné svědectví je ze 14. století, o zemanském rodu Kladenských z Kladna, kteří byli vlastníci tří tvrzí nevelké vsi na hranici rozsáhlých lesů o vymýcení lesní půdy. Jazykovědci tak odhadují, že jméno města vzniklo z těchto dob „*od podstatného jména kláda, které ve staré češtině znamenalo nejen břevno, ale též vzrostlý les, takže jmenný tvar přídavného jména „kladno“ („kladné místo“) označoval část lesa, z něhož bylo možno těžit klady jako stavební materiál.*“⁴⁶

Tento zemanský rod a jeho představitel Ctibor zvaný Moudrá Hlava z Kladna jsou tedy zmiňováni v zaznamenaných sporech mezi Přemyslem Otakarem II. a jeho otcem Václavem I.

Poslední nositel tohoto zemanského rodu, pan Zdeněk z Kladna, zemřel v roce 1543 a majetek i panství zdědil Oldřich ze Žďáru, z rytířského rodu Žďárských ze Žďáru, který byl spřízněn s rodem Kladenských tzv. po přeslici. A jeho jeden z potomků Jiří Žďárský byl v roce 1561 za věrnost císaři Ferdinandovi I. odměněn tím, že pro Kladno dosáhl povýšení všech obcí majestátem císařským na městys. Mohl tak používat vlastní pečeť a znak (modrý štít s polovinou stříbrné orlice) a uspořádat dva jarmarky ročně. Příslušníci různých řemesel a jejich sdružení v cechu „rajcechu“ zvýšili ekonomickou prosperitu městyse a s dobou vlády pana Ctibora ze Žďárských je spojena i nadace pro kladenského kantora a založení špitálu.

Jak v té době městys vypadal? Dle idealizované perokresby K. Springlera vypadal obraz Kladna jako nevelké městečko. Na jižní straně náměstí tzv. rynku stála přízemní budova radnice, kde se scházeli konšelé s purkmistrem. Uprostřed rynku, zřejmě jako výstraha a symbol pravomoci, stál pranýř, a když bylo postaveno mariánské sousoší, byl pranýř umístěn před radnicí. Výrazná je dvoupatrová budova zámku o

⁴⁶ KRAJNÍK, Stanislav a Zdeněk POSPÍŠIL. *Kladensko*. 1985. vyd. Praha: Středočeské, 1985, s. 40.

čtvercovém půdorysu a gotický kostelík Nanebe vzetí panny Marie se zvonicí a malým hřbitovem. Z rynku ze čtyř bran bylo možné dojít do Prahy, Unhoště, Velvar nebo Rakovníka. Městys obklopovaly chatrné zdi, které nebyly dostatečnou obranou před útoky a dopady třicetileté války včetně moru.

Když zemřel poslední z rodu Žďárských František Adam Eusbiem v roce 1670, a tím vymřel rod po meči, měl majetek přejít na Žďárské, kteří se odstěhovali do Míšně. Majetek byl rozsáhlý a zahrnoval 42 vesnic. Ale nakonec toto panství připadlo pěti sestrám Eusebiovým, které si jej rozdělily. Nakonec Kladenskou část panství v roce 1701 zakoupila Anna Marie Toskánská, paní na Buštěhradě a o čtyři roky později jej prodala do majetku břevnovského kláštera sv. Markéty mnišskému řádu benediktinů. A ti tento majetek měli ve správě až do roku 1848.

2.3 Královské horní město

Velmi bouřlivý rozvoj Kladna začíná až po roce 1846 po Váňově nálezů uhlí, kdy vznikají první doly. V roce 1848 byla zrušena robota a mnoho pracovních sil s vidinou možnosti obživy přišlo za prací do Kladna. Tím se velmi výrazně zvýšil počet obyvatel. A výstavbou hornických a ocelářských domků se výrazně změnila tvář města. Naleziště uhlí a železné rudy rozvinula i těžký průmysl. Vzniká sdružení tří podnikatelů v padesátých letech devatenáctého století (Lanna, Klain, Novotný). Těmto bylo dovoleno postavit vysoké pece. A zahájení provozu první z nich v roce 1855 a druhé o rok později bylo završeno vznikem tzv. Vojtěšské hutě s šesti vysokými pecemi v provozu. Výroba železa se zdokonaluje a je postupně přistavováno další zařízení na zpracování, jako jsou válcovny. A tak vzniká Pražskoželezářská akciová společnost, jež měla všechny kladenské hutě a většinu dolů ve své správě a majetku. Tato společnost trvala až do roku 1945, kdy byl její majetek znárodněn. Ředitel společnosti K Witgenstein postavil novou ocelárnu a pojmenoval ji podle své manželky

Leopoldiny. Tato ocelárna byla specializovaná na výrobu proslulých ušlechtilých ocelí.

V roce 1870 se Kladno díky svému rostoucímu hospodářskému významu již mohlo honosit názvem Královské horní město a v roce 1878 se dokonce stalo sídlem okresního soudu. Do tohoto roku byla sídlem soudu Unhošť. V roce 1893 byla přemístěna původní politická správa Kladna ze Smíchova do města vznikem okresního hejtmanství. Císař František Josef I. rozšiřuje městský znak o dva symboly hornictví – zkřížená dvě stříbrná kladívka ovínutá zlatou stuhou.

Zrušením poddanství v r. 1848 skončila činnost patrimoniálního zřízení a veřejná správa byla v rukou pozemkových vrchnostenských úřadů. Vzniká síť okresních hejtmanství a okresních soudů, jež se rozšiřovala do dalších center hospodářského a politického života, a tato promyšlená koncepce správy vydržela celé další století. *„Na území nynějšího kladenského okresu byly tak k 1. červenci 1850 uvedeny v život okresní soudy v Slaném, Unhošti (do jeho obvodu patřilo i Kladno, kde byl zřízen okresní soud až v r. 1878) a Velvarech a již od 1. února 1850 okresní hejtmanství v Slaném (pro obvod soudních okresů Slaný, Velvary a Nové Strašecí), kdežto soudní okres Unhošť náležel do obvodu okr. hejtmanství na Smíchově.“*⁴⁷

2.4 Dělnické hnutí na Kladensku

Historie dělnického hnutí na Kladensku je velmi výraznou kapitolou. Přívalem lidí hledajících obživu a obrovským rozvojem průmyslu se Kladno stává centrem nové třídy proletářů, kteří organizovali stávkové demonstrace a bojovali za práva dělnictva. Nalezla jsem například zmínku: *„o založení vlastního legálního střediska prvními sociálně smýšlejícími dělníky na Kladně - Dělnický vzdělávací spolek (1880), který*

⁴⁷ KRAJNÍK, Stanislav a Zdeněk POSPÍŠIL. *Kladensko*. 1985. vyd. Praha: Středočeské, 1985, s. 68.

však byl ještě téhož roku rozpuštěn a přední organizátoři (Em. Šikl, J. Janoušek a další) ve velkém procesu v r. 1882 odsouzeni k vysokým trestům.“⁴⁸

Vyvrcholením stále nespokojenosti dělníků a horníků byla hornická stávka v roce 1900 a demonstrace v dalších dvou letech např. za všeobecné hlasovací právo. Symbolem tohoto období je vznik proletářských novin Svoboda v roce 1891. *„Významným činitelem v tomto boji byly schůze stávkujících v hostinci „U Jágrů“ v Kladně a časopis Svoboda, vycházející v době stávky v malém „krejcarovém“ vydání denně a zesměšňující účinně stávkokaze, tzv. mrvy.*“⁴⁹ Horníci a hutníci se organizovali v sociálně-demokratické straně. V roce 1907 získává tato strana a dělnický proletariát Dělnický dům, který se stal střediskem veškerého politického života na Kladně. A v tomto roce přichází na Kladno mladý Antonín Zápotocký, jako politický funkcionář a vůdce dalšího politického a dělnického hnutí.

V dalších letech 1917-1920 se takto organizované dělnictvo na Kladně snaží o socialistický charakter československého státu. *„Vítězství Velké říjnové socialistické revoluce 7. listopadu 1917, vznik prvního státu dělníků a rolníků na světě a jejich první činy – dekret o míru a dekret o půdě zapůsobily mocně na široké vrstvy pracujících.*“⁵⁰

Dalším důležitým mezníkem a datem byl 28. říjen 1918 – vznik československého státu a následující snaha o třídní charakter státu dělnické třídy. Prosincová generální stávka v roce 1920 skončila nezdarem a její představitelé i Antonín Zápotocký skončili v pankrácké věznici. *„Vládě se však podařilo vyhlášením staného práva a rychlým nasazením vojska zlomit*

⁴⁸ KRAJNÍK, Stanislav a Zdeněk POSPÍŠIL. *Kladensko*. 1985. vyd. Praha: Středočeské, 1985, s. 127.

⁴⁹ KRAJNÍK, Stanislav a Zdeněk POSPÍŠIL. *Kladensko*. 1985. vyd. Praha: Středočeské, 1985, s. 128.

⁵⁰ KRAJNÍK, Stanislav a Zdeněk POSPÍŠIL. *Kladensko*. 1985. vyd. Praha: Středočeské, 1985, s. 127.

*odpor dělnictva. Členové revolučních výborů a dělnických rad byli masově pozatýkáni a uvězněni, přední činitelé v čele s Ant. Zápotockým byli postaveni před soud v tzv. **velezrádném procesu kladenském** v dubnu 1921 odsouzeni k mnoha měsícům žaláře.“⁵¹ V roce 1921 byla založena Komunistická strana Československa.*

2.5 Nacistická okupace

Vláda 2. republiky tedy zakázala činnost KSČ, která přešla do ilegality, a její tehdejší hlavní představitel Klement Gottwald se z Moskvy snažil udržet dojem vedoucího postavení. Byli odvoláni všichni členové KSČ ze zastupitelství a obecních rad. Antonín Zápotocký byl při útěku zatčen a do konce války vězněn v Sachsenhausenu. Po vyhlášení tzv. Protektorátu Čechy a Morava dne 15. 3. 1939 začalo těžké období nacistické okupace. Německé okupační oddíly vstoupily do Kladna 17. 3. 1939 a byly vítány místní německou menšinou. *„Příchod „ochránců nového pořádku“ vítala na náměstí jen německá menšina reprezentovaná hlavně úřednictvem Poldiny hutě v čele s ing. Steinsdorferem, předákem nacistické strany NSDAP.“⁵²*

Byly zatčeny stovky komunistů Kladenska a okolí, kteří byly později propuštěni, ale zastřelení německého policisty dvěma studenty kladenské školy mělo za důsledek sesazení a uvěznění všech členů městského zastupitelstva, posílání do koncentračních táborů, zavření škol, vyhlášení stanného práva a nasazení vládního komisaře. Jednou z prvních obětí nacistické okupace byl starosta města Kladna František Pavel. *„Naše dnešní hodnocení samotného činu je pochopitelně negativní, uvážíme-li těžké důsledky, jimiž muselo Kladno*

⁵¹ KRAJNÍK, Stanislav a Zdeněk POSPÍŠIL. *Kladensko*. 1985. vyd. Praha: Středočeské, 1985, s. 137.

⁵² KRAJNÍK, Stanislav a Zdeněk POSPÍŠIL. *Kladensko*. 1985. vyd. Praha: Středočeské, 1985, s. 135.

odpykat odstranění bezvýznamného německého policisty. Vlastní pachatel Jan Smudek se za obětavé pomoci českých lidí dostal dobrodružnou cestou přes Balkán a Afriku do Anglie, kdežto jeho spolužák František Petr byl o rok později odsouzen a popraven. Kladenská průmyslová škola zůstala pak nadále Němcům trnem v oku: 4. října 1941 byla pod neprokázanou záminkou na 1 rok uzavřena a větší počet vybraných žáků i členů profesorského sboru uvězněn v Terezíně.“⁵³

V roce 1939 se Kladno stalo sídlem úřadu vrchního zemské rady tzv. „Oberlandrat“ s dalšími okresy Slaný, Beroun a Rakovník. A také byla ve městě umístěna služebna tajné státní policie – gestapa v čele a Haraldem Wiesmannem, proslulým masivním zatýkáním občanů a dokonce vytvořením koncentračního tábora v kladenské sokolovně.

V září začala II. světová válka přepadením Polska německými fašisty a na Kladensku další masové zatýkání odpůrců fašizmu. I když se gestapu podařilo zlikvidovat i ilegální odboj různých protifašistických složek. Tento boj je stále intenzivní v celé zemi i na Kladensku. Odezvou je příchod říšského protektora Reinharda Heydricha, který okamžitě vyhláší stanné právo. Jeho oběťmi se stávají další členové protifašistického odboje, kteří byli popraveni nebo uvězněni v koncentračních táborech.

Atentát na R. Heydricha 27. 5. 1942 spustil další nacistický teror završený likvidací obce Lidice a na Kladensku popravování členové odboje, demokraticky smýšlející občané, příslušníci bývalé čs. armády, členové hasičských sborů nebo Sokolníci, nebo byli odsouzeni a posláni do koncentračních táborů.⁵⁴ „V noci na 10. června obklíčili svými jednotkami celou obec a na úsvitě postříleli na zahradě Horákova statku 173 lidické muže, mezi nimiž byli i 84letý Emanuel Kovařovský a 73letý farář Josef Štemberka, ale také Josef Horník, kterému

⁵³ KRAJNÍK, Stanislav a Zdeněk POSPÍŠIL. *Kladensko*. 1985. vyd. Praha: Středočeské, 1985, s. 144.

⁵⁴ Jednalo se o období, laicky nazývaná tzv. heydrichiáda.

ještě nebylo 15let. Dodatečně byli postříleni muži, kteří byli na noční směně na šachtách a hutích, takže celkový počet popravených mužů činil 192. Popraveno bylo i osm mužů a sedm žen z rodin Horákových a Stříbrných, jejichž dva příslušníci bojovali v čs. vojenské jednotce v Anglii.“⁵⁵

Lidické ženy a děti po několika dnech věznění v kladenské reálce byly nakonec odvezeny do koncentračních táborů. Obec Lidice byla srovnána se zemí a vymazána z mapy. Přežilo jen devět dětí, které byly odvezeny do Německa. Blížící se konec II. světové války zvýšil nenávist nacistů vůči hnutí odboje a v dubnu 1945 se nacistům podařilo pozatýkat 150 členů kladenských protifašistických aktivistů, kteří byli posláni do malé pevnosti v Terezíně a někteří později zemřeli na skvrnitý tyfus. *„Nejlépe z nich byla – již na jaře 1939 vybudována vojenská skupina Obrana národa, skládající se z některých příslušníků generality a husté sítě záložních a bývalých aktivních důstojníků a organizována podle struktury předmnichovské armády. Zaměřovala se hlavně na zpravodajskou činnost ve prospěch západních velmocí, organizování útěků z protektorátu, ukrývání zbraní a přípravu podzemní armády, jež by vystoupila v rozhodné chvíli proti Němcům.“⁵⁶* Z dalších můžu uvést odbojovou činnost Sokola, jejich pozastavenou činnost a zatýkání jeho předsedů a členů... z našeho okresu např. František Kleiner, starosta župy Budečské a ředitel učitelského ústavu v Kladně.⁵⁷

Díky očekávané kapitulaci Německa dne 4. května 1945 kladenští občané začali odstraňovat německé nápisy, vyvěšovali vlajky, ale až 8. květen byl dnem ústupu

⁵⁵ KRAJNÍK, Stanislav a Zdeněk POSPÍŠIL. *Kladensko*. 1985. vyd. Praha: Středočeské, 1985, s. 147.

⁵⁶ KRAJNÍK, Stanislav a Zdeněk POSPÍŠIL. *Kladensko*. 1985. vyd. Praha: Středočeské, 1985, s. 148.

⁵⁷ Tamtéž.

německých jednotek z Kladenska. Do ulic Kladna vjíždějí ruské tanky 11. května 1945.

Politické strany Národní fronty a jejich představitelé stále vedou ostrý třídní boj s dělnickou KSČ. V prvních poválečných volbách v roce 1946 ale vítězí KSČ a další dva roky je zaštitěna heslem o splnění „dvouletého hospodářského plánu“ a obnovení republiky. V roce 1948 vedení KSČ vysílá 25 tisíc manifestantů na Staroměstské náměstí do Prahy a 240 delegátů propagující další návrhy na další znárodnění. A tak se únor 1948 stává symbolem vítězství KSČ a počátkem období *budování socialismu* i na Kladensku a Rakovnicku.

2.6 Období 1920 až 1948 na Kladensku

V prosincové generální stávce dělníků Kladna roku 1920 byla poražena snaha proletariátu o ovlivnění politického vývoje v zemi. Přesto se proletariátu podařilo založit KSČ, která v dalších letech velmi ovlivnila politický osud i osudy občanů nejen Kladenska. Přesto dále probíhaly boje s oportunistickými stranami dalších dvacet let tzv. předmnichovské republiky. Ani tyto boje neoslabily vliv a sílu KSČ, která nakonec jejich snahu (oportunistická skupina Jílek a Bolena) v roce 1929 definitivně zlomila.

V dalších letech, která byla označovaná v historii jako světově hospodářská krize a která velmi ovlivnila historii Kladenska, se zvýšilo množství nezaměstnaných dělníků a snížila životní úroveň většiny obyvatel města. Mírný obrat k lepším časům nastal v polovině 30let, kdy započala zbrojní výroba. Tu podnítilo světové dění, nástup fašismu a hrozba války. Byla ohrožena i stávající druhá republika. V roce 1938 k mobilizaci obyvatel a následné mnichovské kapitulaci.

Kladensko se snažilo vyrovnat s obrovským náporům pohraničních uprchlíků. Činnost mnoha politických stran skončila. *„Na místo pestré směsi předmnichovských politických stran nastoupily na podzim roku 1938 Strana národní jednoty*

a Národní strana práce, která sdružovala řadové sociální demokraty i levicové národní socialisty. Vláda 2. republiky zastavila činnost KSČ již 20. října a dne 28. prosince ji rozpustila s odůvodněním, že její činnost ohrožovala veřejný zájem a nařídila zabavení jejího majetku.“⁵⁸

⁵⁸ KRAJNÍK, Stanislav a Zdeněk POSPÍŠIL. *Kladensko*. 1985. vyd. Praha: Středočeské, 1985, s. 142.

3. Historie Rakovníka od jeho počátku do roku 1948

Neexistují žádné věrohodné báje o založení města Rakovníka. Historie původně zná město Rakovník pod názvem Rokytky, a to podle říčky, která v tehdejší osadě protékala. Proudilo přes ní do středu české kotliny zboží ze západní Evropy.

3.1 Vznik města Rakovník

První písemná zmínka o Rakovníku je až v roce 1252, kdy byl sídlem soudu.⁵⁹ První známky současné podoby, jejíž dominantou je podlouhlé náměstí, město získává až kolem roku 1300. Český král Jan Lucemburský potvrdil městu práva, které mělo již ve 13. Století. Rakovník se tedy v polovině 13. století stává správním a hospodářským střediskem regionu. Byly jimi práva mílové a tržní. Statut komorního města byl závislý spíše než na vůli královské komory, na postavení královského hradu Křivokláta. Dějiny Rakovníka kráčely téměř po celý středověk „ruku v ruce“ s historií nedalekého královského hradu Křivokláta. V roce 1352 došlo k rozsáhlému požáru kostela sv. Mikuláše, který byl jednou z dominant města. Kostel byl celý vystaven znovu a zasvěcen tentokrát sv. Bartoloměji. Tento kostel byl posléze také opevněn samostatně, na což poukazují boje z roku 1442, kdy byli dohnáni k opuštění města sympatizanti husitství.

Kompletní opevnění celého města má na svědomí Aleš Holický ze Šternberka, které bylo zbudováno až v první polovině 15. Století. Tento panovník stál na vítězné straně v bitvě u Lipan a poté se přidal k Jiřímu z Poděbrad. Křivoklátsko s Rakovníkem bylo jeho zástavou až do roku 1453. V tomto roce se celá oblast vrátila pod královskou komoru. Panovník Jiří z Poděbrad povolil městu v roce 1471

⁵⁹ BEDNAŘÍK, Tomáš. *Rakovnicko*. Vyd. 1. Litomyšl: Paseka, 2008, obr. příl. Zmizelé Čechy, s. 7.

výstavbu vyšších zděných hradeb. Nástupce Vladislav Jagellonský městu udělil erb v roce 1482. V emblému erbu se objevil i rak, z čehož usuzujeme, že povědomí o vzniku jména města nebylo zcela správné.

3.2 Velký rozvoj od 16. století

Velký rozvoj města nastává až v 16. Století. Kamenné hradby, které chránily celé město, byly dostavěny a vznikla brána Vysoká a Pražská, nicméně tyto brány nebyly nikdy kompletně dokončeny. Došlo k velkému rozmachu chmelařství a následně i výrobě piva, které bylo proslavené i v zahraničí. V roce 1575 byl za městem založen nový hřbitov a vystavěn kostel Nejsvětější Trojice. Po nástupu Habsburků k moci se Rakovník držel po boku tohoto rodu, aby nespadal pod správce Křivoklátu. Toto velké gesto ocenil až osvícený panovník Rudolf II. a po velmi dlouhém čekání povýšil Rakovník na královské město v roce 1588. Konec 16. století však nepřinesl pouze pozitivní události. „V roce 1582 a poté ještě jednou na konci devadesátých let postihly město dvě morové rány.“⁶⁰ V důsledku těchto epidemií zemřelo mnoho obyvatel.

Město Rakovník působilo jako útočiště pro stavovské vojsko pod vedením Kristiána z Anhaltu, a to na konci října roku 1620 při stavovském povstání. Ke střetu s koaličními vojsky, vedenými Maxmiliánem Bavorským a generálem Buquoyem, došlo u morového hřbitova. Tento střet byl jedním z posledních úderů před bitvou na Bílé hoře. V této bitvě byly stavovské armády zcela zničeny. Následovala rekatolizace, při níž muselo Rakovník opustit několik desítek obyvatel. Daleko větší následky pro rozvoj města přinesla třicetiletá válka. Časté přesuny vojsk Sasů, Švédů a dalších, které skončili až v roce 1648, zdevastovali tvář města. Město přišlo o více než polovinu domů a ty, co zůstaly, nebyly zdaleka všechny obydlené.

⁶⁰ BEDNAŘÍK, Tomáš. *Rakovnicko*. Vyd. 1. Litomyšl: Paseka, 2008, obr. příl. Zmizelé Čechy, s. 9.

Druhá polovina 17. století město málem zničila úplně, když se po sto letech vrátil mor a ničivá povodeň. Židovské ghetto, které bylo v části Rakovníka, jemuž vládl rod Schwarzenberků od roku 1658, se dočkalo své synagogy až po 96 letech.

Cizích vojsk se město nezbavilo ani v 18. století. Francouzská armáda okupující Prahu si Rakovník vybrala jako svou základnu v roce 1741. Po morové ráně v roce 1726 byla zbudována kaple sv. Rocha a v roce 1749 bylo náměstí dozdobeno Mariánským sousoším, které bylo zcela dokončeno v roce 1829. Roku 1755 pravidelně přednášel katolické texty Koniáš a v tomto roce byla též zbudována kasárna. Největším problémem se stala nedostatečná angažovanost představenstva města, protože obě důležité dopravní tepny z Prahy město minuly.

Jednou z výrazných osobností a prvním purkmistrem, který měl zkušební období, byl Hynek Engelhartner, který se zasloužil o rozvoj komunikací procházejících Rakovníkem a připravil město na průmyslový rozvoj. *„Po smrti Václava Weigartnera roku 1810 zastával purkmistrovství Hynek Engelhartner až do roku 1817 prozatímně, načež 31. března tohoto roku jakožto první zkoušený purkmistr byl instalován“*⁶¹

3.3 Průmyslový a sociální rozvoj

V 19. Století se město potýkalo s problémem rozvoje města z pohledu rozlohy, díky hradbám nebylo možné město rozšiřovat. Došlo tedy k postupnému odstranění hradeb a opevnění kostela. Roku 1833 je v Rakovníku založena nejstarší reálná škola na celém českém území, která byla vedena piarističtími a později premonstrátními knězi. Škola dnes nese jméno spisovatele Zikmunda Wintera, který zde nastoupil na dráhu učitele v letech 1874-1884. Na této škole v roce 1904 odmaturoval i budoucí malíř Václav Rabas. Po výstavbě školy došlo k rozvoji celého města. Byla vybudována knihovna,

⁶¹ *Knihy o Rakovníku*. Rakovník: Rabasova galerie, 2002, s. 157.

finanční ústav a další škola. Unikátem byla více než 40 let fungující botanická zahrada. Roku 1895 zde bylo založeno muzeum, které se po téměř čtyřiceti letech přestěhovalo do bývalého městského paláce cisterciáků z kláštera v Plasích. „*Ve městě se také rozbíhala výroba likérů a lihovin, především poté co s ní v roce 1854 začal Michal Perutz. V šedesátých letech si postavil továrnu, později výrobu rozšiřoval a modernizoval. Podobně rostl význam místního piva.*“⁶²

Významný průmyslový rozmach zažilo již okresní město Rakovník od roku 1865. Významným rokem je především rok 1875, kdy vznikla Ottova mydlárna, cukrovar a další závody. Ve středu zájmu byla těžba černého uhlí a další pozornost se soustředila na zpracování šamotu. Roku 1883 zde vznikl také závod keramický. Díky možnosti rozvoje města vznikla nová předměstí, jež nesla názvy Sekyra, Kréta a Vinohrady. Velice markantním se stal růst počtu obyvatel, který se od roku 1820 více než zdvojnásobil a ke konci století dokonce ztrojnásobil, což je obrovský růst populace během 80ti let.⁶³ Tento jev můžeme zcela jistě přičíst především rozvoji průmyslu a tím i navýšení pracovních pozic. Opět díky městským zastupitelům město nebylo spojeno v této době s velmi moderním dopravním prostředkem, jímž byl vlak. Teprve posléze bylo město propojeno železničním uzlem s nepříliš vzdálenou Lužnou, kterou procházely hlavní tratě z Prahy do Karlových Varů. Následovalo přímé železniční spojení s Berounem, Mladoticemi, Louny a Blatnem.

3.4 Vývoj města před a po 2. světové válce

V důsledku prudkého růstu zástavby docházelo k vysoušení rybníku a změny koryta potoka. Roku 1872 se opět vrátila

⁶² LEVÝ, František. *Dějiny královského města Rakovníka*. 2. vyd. Rakovník: Agrosience ve spolupráci s Musejním spolkem královského města Rakovníka a okresu rakovnického a Muzeem T. G. M. Rakovník, 2010, 305.

⁶³ BEDNAŘÍK, Tomáš. *Rakovnicko*. Vyd. 1. Litomyšl: Paseka, 2008, obr. příl. Zmizelé Čechy, s. 12.

povodeň, která měla ničivé následky. Po tomto devastujícím zásahu přírody bylo rozhodnuto, že koryto potoka bude přemístěno minimálně 100 metrů od bývalých hradeb.

Realizace toho plánu stejně jako opravy památek pokračovaly i ve 20. Století. V tomto období zastával místo starosty J. Čermák. V této době byla také zrekonstruována budova soudu.

Masivní rozvoj průmyslu podpořila expanze Ottovy mydlárny. Rok 1928 se nesl ve znamení vzniku nových závodů. V neposlední řadě došlo opět ze stejného důvodu jako před 80ti lety k nové zástavbě, a to předměstské části Zátíší. Docházelo k stálým přestavbám starších částí Rakovníka z minulého století. Celá průmyslová expanze města přispěla k tomu, že se v roce 1930 Rakovník pyšnil skoro 12ti tisíci obyvateli.

S přijutím Mnichovské dohody se Rakovník stal příhraničním městem. Druhá světová válka pozastavila průmyslovou revoluci města, k čemuž přispěla i deportace židovského obyvatelstva, které na ni mělo povětšinou velký vliv. K osvobození města došlo 9. května 1945 díky Rudé armádě. Po válce ve městě pokračovala výstavba především sociálních zařízení pro občany, jak je pro tuto dobu typické. Jednalo se o sportovní haly, letní kino, bazén apod. V tomto období také vzniká panelové sídliště Bendovka, které nabídlo na relativně malé ploše velké množství ubytovacích jednotek, které mohly pojmout velké množství obyvatel a byly vystavěny v poměrně krátké době. Tento krok dal možnost k rapidnímu nárůstu počtu obyvatel a tím i pracovních sil.

3.5 Územněsprávní začlenění

Dějiny územněsprávního začleňování zahrnují období od roku 1850 do současnosti. V chronologickém přehledu je uvedena územně administrativní příslušnost obce v roce, kdy ke změně došlo:⁶⁴

⁶⁴ Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj: Okres Rakovník. [online]. [cit. 2014-03-25].

- 1850 země česká, kraj Praha, politický i soudní okres Rakovník
- 1855 země česká, kraj Praha, soudní okres Rakovník
- 1868 země česká, politický i soudní okres Rakovník
- 1939 země česká, Oberlandrat Kladno, politický i soudní okres Rakovník
- 1942 země česká, Oberlandrat Praha, politický i soudní okres Rakovník
- 1945 země česká, správní i soudní okres Rakovník
- 1949 Pražský kraj, okres Rakovník
- 1960 Středočeský kraj, okres Rakovník
- 2003 Středočeský kraj, obec s rozšířenou působností Rakovník

4. Historie Nového Strašecí od jeho vzniku až do roku 1948

Dle archeologických nálezů můžeme datovat osídlení oblasti prvními lidmi v mladší době kamenné. Obec jako taková byla založena nejspíše v době vlády Jana Lucemburského. K této události došlo při rozšiřování a zakládání obcí na Křivoklátsku.

4.1 Vznik Města Nové Strašecí

V roce 1334 můžeme nalézt první písemnou zmínku o osadě jménem Strašice. Ta, jakožto obec náležící ke královskému panství Křivoklát, byla s největší pravděpodobností základním stavebním kamenem dnešního Nového Strašecí. Vznik názvu obce je předmětem hypotéz, jak tomu u jmen obcí vzniklých v těchto letech bývá. Jednou z hypotéz je, že je název pravděpodobně odvozen od jména majitele - ves lidí Strachových. Druhá hypotéza vychází z předpokladu, že jméno obce je odvozeno od výrazu strašit či strach.

Teprve počátkem 15. století se Strašicím dostává některých privilegií a až roku 1480 se jim oficiálně dostává titulu městečko. Tento rozvoj pokračoval záhy v roce 1503, kdy král Vladislav II. městečku propůjčil městská práva a s tím i městský znak. Ten byl složen z královské busty, českého lva a stříbrnou iniciálou písmena W v červeném poli. Městský prapor se taktéž přetvořil, aby vyhovoval podobě znaku města. Teprve kolem roku 1500 řemeslníci a obchodníci získali právo na svobodné podnikání ve městě.

V předhusitské době Strašecí nebylo ještě městem, označovalo se tak, až od r. 1480. *„Tehdejší správa města a obyvatelé jeho přičinili se, aby bývalé městečko bylo přestavěno a rozšířeno. Tak přibyly domy vůkol nynějšího náměstí. Zásluhy strašeckých o rozšíření a zvelebení města odměnil král Vladislav II. tím, že roku 1503 rozhojnil jejich výsady. Z dobré příčiny ujal se tedy v tom čase zvyk jmenovati*

město Strašecí Novým městem Strašecím čili stručněji Novým Strašecím“⁶⁵

4.2 Rozvoj města po velkém požáru

Zlomový okamžik ve vývoji města přišel v roce 1553, kdy bylo celé město zdevastováno požárem. Ihned po požáru se začalo město budovat znovu od základu. Kompletní výstavba byla dokončena podle dochovaných zdrojů na počátku 17. století. Od této doby nese město svůj dnešní název Nové Strašecí.

*„Po roce 1560 byl hrad Křivoklát i s Novým Strašecím v majetku pana Ladislava ze Šternberka. V té době městečko hospodářsky vzkvétalo díky zemské cestě, která městem procházela. Rozvíjel se obchod (s dobyt看kem a ovčí vlnou) a řemesla (hrnčířství, kovářství). Ve městě byla zřízena škola. Doby klidné byly vystřídány sociálními i náboženskými nepokoji v 17. století. Jejich následkem bylo odebrání některých královských výsad. Rovněž těžce dolehla na město třicetiletá válka, město bylo v sutinách, zbylo 53 obydlených domů se 400 obyvateli. Až do poloviny 19. století bylo městečko střídavě pod správou různých majitelů.“*⁶⁶ Již v roce 1610 došlo k založení oficiální městské kroniky. Nicméně rada města byla součástí evangelické církve, tím docházelo k velkým sporům s pražským arcibiskupem.

Nový rozvoj města byl v jeho historii ještě několikrát vystaven těžkým zkouškám. Především za třicetileté války bylo město, které v té době čítalo asi 500 obyvatel několikrát vypleněno a v roce 1639 dokonce zapáleno švédskými vojenskými složkami.

Roku 1685 zakoupili toto území hrabata z Valdštejna a po nich též Fürstenberkové a stali se tedy novými správci panství

⁶⁵ SOUKUP, František. *Dějiny města Nového Strašecí*. 1930. vyd., s. 81.

⁶⁶ SOUKUP, František. *Dějiny města Nového Strašecí*. 1930. vyd., s. 84.

Křivoklát a tím pádem i města Nového Strašecí. V 19. století v průběhu dvou let byly části města zničeny opět požáry.

„Po zrušení patrimoniálního panství se Nové Strašecí / Neu Straschitz roku 1848 stalo sídlem okresního soudu a v roce 1850 součástí správního okresu Slaný. Ve městě, k němuž již náležela i část Pecínov Strašecký, žilo v té době asi 2200 lidí. V roce 1871 byla uvedena do provozu trať Buštěhradské dráhy z Prahy do podkrušnohorských uhelných pánví.“⁶⁷

4.3 Průmysl a městské instituce

V roce 1932 bylo ve městě Nové Strašecí 3257 obyvatel. Evidence živností, obchodu a průmyslu hovoří o rozvoji infrastruktury města. Rozvoj komunikační působí velmi markantně. Zbudování samostatného úřadu poštovního, telegrafního a telefonního mluví za vše. Dále zde již byly zbudovány úřad berní, důchodkový kontrolní a obchodní grémium spolu s okresním soudem, který se stal jakousi dominantou města z pohledu důležitosti pro celý okres.

Samozřejmostí byla základní infrastruktura města jako četnická stanice a chorobinec, jak se nazývala v té době nemocnice. Dalšími byli dobrovolní hasiči, kterých z hlediska historie města bylo opravdu zapotřebí.

Z hlediska průmyslu zde byly především živnosti jako například kováři, pohostinství, malý potravní a oděvní výrobci. Dále pak z těch větších to byla cihelna a především továrna na kovové zboží Meva. Dále pak výrobní hala na zhotovování hospodářských stojů.

Finanční sféra města nezůstala zanedbána a nacházela se zde Okresní hospodářská záložna, Živnostenská záložna a Městská spořitelna. *„Můžeme hovořit o živnostech a službách i v číslech, živnosti a služby:*

⁶⁷ SOUKUP, František. *Dějiny města Nového Strašecí*. 1930. vyd.,s. 159.

3 lékaři, 2 zvěrolékaři, 2 advokáti, notář, 6 nákladních autodopravců, 4 autodrožky, biograf Sokol, obecní elektrárna, 2 fotoateliéry, 3 hodináři, 14 hostinců, 2 hotely, hudební škola, knihkupectví, lékárna, 2 restaurace, 3 stavitelé, tesařský mistr, 2 zahradnictví, 2 zedničtí mistři, zubní ateliér“⁶⁸

4.4 Rozvoj města od roku 1948

Roku 1948 bylo Nové Strašecí vyhlášeno samostatným okresem. Toho času bylo započato s těžbou lupku, která se stala hlavním těžebním prvkem v Novostrašecké ekonomice. Dokonce došlo i ke zbourání dvou částí Nové Strašecí, které stály na významném ložisku lupku.

„Z významnějších staveb ve městě je třeba jmenovat radnici na náměstí a původně gotický kostel zasvěcený Narození Panny Marie. Ve východní části města se nachází kaple sv. Isidora z r. 1715, nyní používaná jako hřbitovní kaple. Restaurováním a přestavbou původní židovské synagogy vznikl Husův sbor (modlitebna církve československé husitské). Zajímavá je i stavba větrného mlýna z roku 1832.“⁶⁹

Po roce 1848 byl ve městě zřízen berní a soudní okres s příslušnými úřady. V roce 1891 byla zřízena pokračovací škola a roku 1897 dokončena výstavba budovy pro měšťanskou školu. Rozvíjel se obchod, řemesla, vzniká tiskárna a továrna na výrobu škrobu, která byla později přeměněna na výrobu dřevěného zboží, jež měla svou tradici v obci Pecínov. Po první světové válce nastává stavební rozvoj. Vedle nové obytné čtvrti je vystavěna okresní hospodářská záložna a okresní dům. Kulturní činnost rozvíjely osvětové spolky, muzeum a knihovna.

⁶⁸ Web <http://www.muzeumtgm.cz/cz/nove-straseci/MESTO-NOVE-STRASECI>. [online]. [cit. 2014-03-25].

⁶⁹ SOUKUP, František. *Dějiny města Nového Strašecí*. 1930. vyd.,s. 259.

4.5 Územněsprávní začlenění

Dějiny územněsprávního začleňování zahrnují období od roku 1850 do současnosti. V chronologickém přehledu je uvedena územně administrativní příslušnost města v roce, kdy ke změně došlo:⁷⁰

- 1850 země česká, kraj Praha, politický okres Rakovník, soudní okres Nové Strašecí
- 1855 země česká, kraj Praha, soudní okres Nové Strašecí
- 1868 země česká, politický okres Slaný, soudní okres Nové Strašecí
- 1939 země česká, Oberlandrat Kladno, politický okres Slaný, soudní okres Nové Strašecí
- 1942 země česká, Oberlandrat Praha, politický okres Slaný, soudní okres Nové Strašecí
- 1945 země česká, správní okres Slaný, soudní okres Nové Strašecí
- 1949 Pražský kraj, okres Nové Strašecí
- 1960 Středočeský kraj, okres Rakovník
- 2003 Středočeský kraj, obec s rozšířenou působností Rakovník

⁷⁰ Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj: Okres Rakovník. [online]. [cit. 2014-03-25].

5. Významní představitelé advokacie působící na Kladensku, Rakovnicku a v Novém Strašecí v letech 1848 – 1948

Nežli začneme popisovat životy a právní praxi jednotlivých advokátů, ráda bych zprvu zmínila složitost obstarávání jednotlivých podkladů. Advokáti působící v této oblasti nese-psali žádnou autobiografii, a tudíž bylo převážně čerpáno z dobových spisů.

5.1 Advokáti působící na Kladensku, Rakovnicku a v Novém Strašecí

V první části si uvedeme významné advokáty působící v této oblasti. Jedná se především o JUDr. Jaroslava Halouzka, JUDr. Adolfa Harsu a JUDr. Vojtěcha Hampla, působící na Kladensku. Z Rakovníka významného advokáta JUDr. Alfréda Feigla a JUDr. Huga Frankensteina. Zmíníme se i o dalších advokátech působících v této oblasti, bohužel již nebudou toliko rozsáhlé z důvodu nedostatku dochovaných písemných informací.

V druhé části se zaměříme na finanční stránku advokátů v letech 1848 až 1948. Toto téma jsem nemohla opomenout z hlediska zajímavosti a především z důvodu chybějícího zpracování.

JUDr. Jaroslav Halouzka

Obr. 1 : JUDr. Jaroslav Halouzka

Narozen: 20. 7. 1913 Kladno

Zemřel: 19. 12. 1974

V dětství byl Jaroslav Halouzka odkázán na péči cizích lidí. Matka Olga rozená Sedláková mu zemřela záhy, a to v roce 1920, byla klavírní virtuoska a otec JUDr.

František Halouzka jako advokát měl na výchovu dětí velmi málo času. Kromě časové pracovní vytíženosti byl také často nemocen, takže tím spíše se nemohl dětem věnovat. Jeho otec zemřel v roce 1940.

Obecnou školu a reálku absolvoval v Kladně. Po maturitě na reálce navštěvoval reálné gymnázium v Praze – Libni, kde složil doplňovací zkoušku z latiny. Právnickou fakultu Karlovy univerzity v Praze absolvoval v roce 1933 – 1938. Od roku 1938 až do roku 1945 byl advokátním koncipientem u JUDr. Vladimíra Halouzky, advokáta v Kladně. Od 1. září 1944 až do konce okupace pracoval v advokátní kanceláři JUDr. Pavla Anzebachera a JUDr. Viléma Pikharta, advokátů v Kladně, kteří byli vězněni v koncentračních táborech v Dachau a Buchenwaldu.

Od roku 1945 až do roku 1951 byl advokátem. Od roku 1951 do roku 1957 drážním zaměstnancem SONP Kladno a od roku 1957 byl zaměstnán jako právník Jednoty nejdříve v Novém Strašecí a poté v Kladně.

Jeho manželka Marie rozená Brázdová pocházela z dělnické rodiny. Byla zaměstnaná jako účetní závodní

Zdroj: Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. Halouzka Jaroslav – osobní fond 1913, III 45-58 . Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

jídelny dolu Gottwald I v Libušině u Kladna. Jaroslav Halouzka měl dvě dcery. Starší dcera absolvovala jedenáctiletou školu a průmyslovou školu a poté se stala zaměstnankyní SONP Kladno – oddělení Nová technika. Mladší dcera vystudovala vysokou školu ekonomickou.

Od roku 1951 JUDr. Jaroslav Halouzka zastával řadu funkcí v ZV ROH, kde šlo i o funkci jednatelskou. Od roku 1961 byl členem výboru pro obvod Kladno 6.

Od 1. 10. 1964 se stává členem Krajského sdružení advokátů v Praze.⁷¹

⁷¹ Česká advokátní komora – odbor matriky. Halouzka Jaroslav– osobní fond 1913, III 45-58.

JUDr. Adolf Harsa

Narozen: 24. 9. 1887 Kladno

Zemřel : ?

Adolf Harsa se narodil 24. září 1887 na Kladně jako syn knihaře, který celý život pracoval sám ve své dílně, aby uhájil existenci rodiny stávající se z manželky a devíti dětí. On sám byl synem stavebního dělníka.

Na studia Adolfa Harsu dal jeho otec jen díky naléhajícímu učiteli ze školy. Otec poskytoval Adolfu Harsovi finanční příspěvek na studium jen 9 zlatých postačujících jen na první měsíc studia, po zbylých 9 měsících se musel živiti sám kondicemi. Studoval v Roudnici nad Labem, jelikož na Kladně tehdy ještě střední školy nebylo.

Po složení maturitní zkoušky na Roudnickém gymnáziu dne 26. 6. 1906 s vyznamenáním se dal zapsat na právnickou fakultu v Praze, kterou absolvoval v červenci 1910. První státní zkoušku složil s vyznamenáním a to dne 30. 4. 1908, druhou též s vyznamenáním 10. 10. 1910, třetí s dobrým prospěchem 24. 3. 1911 a ve stejném roce i rigorózní zkoušku. Během studií na vysoké škole byl chovancem Hlávkových kolejí jako nemajetný student. Politického života se nezúčastnil. Stal se pouze členem Všehrdu, což byla nekomerční apolitická studentská organizace.

Dne 3. 4. 1911 nastoupil na bezplatnou právnickou praxi u krajského soudu civilního v Praze na dobu čtyř měsíců. Po čtyřech měsících nastoupil na praxi u okresního soudu na Kladně, kde strávil osm měsíců. Praxi na Kladně přerušil Adolf Harsa z důvodu nástupu na aktivní vojenskou službu. Po superarbitraci byl však v lednu 1912 propuštěn a vrátil se zpátky na praxi k okresnímu soudu na Kladně, kde dne 12. 6. 1912 skončil bezplatnou právní praxi.

Od 15. 6. 1912 do 30. 1. 1913 se stal koncipientem v advokátní kanceláři JUDr. Františka Halouzky, advokáta na

Kladně. Od 1. 11. 1913 do 25. 8. 1916 vykonával koncipienturu u JUDr. Rudolfa Seidla též advokáta na Kladně. Poté nastoupil na vojenskou službu u 28 střeleckého pluku v Linci, kde působil jako jednoroční dobrovolník a následně jako právní poručík u brigádního soudu v Linci.

Advokátní zkoušku složil 12. 11. 1915 u Vrchního soudu v Praze s prospěchem dobrým. Dne 1. 1. 1919 otevřel samostatnou advokátní kancelář na Kladně, kterou provozoval do 31. prosince 1949.

Po okupaci se dostal jako člen městské rady kladenské za stranu národně demokratickou mezi první, kdo byl odvezen do koncentračního tábora. Ve svém životopise tvrdí: *„Poněvadž jsem nebyl fašistou, byl jsem jako intelektuál jedním z těch, kteří byli nejvíce týráni jak na Špilberku, tak v Mauthausenu i Dachau.“*⁷²

Člena Sokola vykonával 40 let. Ještě k šedesátým narozeninám dostalo se mu srdečného blahopřání, ale v roce 1948 byl ze Sokola vyloučen bez odůvodnění. V té době Adolf Harsa onemocněl a pobýval na lůžku.

Po návratu z koncentračního tábora v roce 1939 se vzdal jakékoli činnosti a nebyl od té doby členem žádné politické strany. Teprve v únoru roku 1948 přihlásil se po Gottwaldově výzvě do strany KSČ.

Likvidátorem jeho advokátní kanceláře se stal jeho syn JUDr. Zdeněk Harsa. Advokátní kancelář je zlikvidována dne 15. března 1950. Po likvidaci advokátní kanceláře nastupuje Adolf Harsa jako advokátní úředník do služeb svého syna JUDr. Zdeňka Harsy.

⁷² Česká advokátní komora – odbor matriky. Harsa Adolf – osobní fond 1887.

JUDr. Vojtěch Hampl

Narozen : 16.4. 1910 Teplice - Šanov

Zemřel : ?

Vojtěch Hampl, syn strojního zámečnicka se narodil v Teplicích. Po té se přestěhovali do Slaného, kde jeho otec byl zaměstnán jako dělník v Č.K.D. plných 35 let až do svého penzionování pro silnou krátkozrakost.

Jako dělnický syn vychodil obecnou školu ve Slaném v letech 1917 až 1922. Poté s největším sebezapřením svých rodičů a za značných jejich finančních obětí a zadlužení vystudoval reálné gymnázium ve Slaném, kde maturoval dne 10. 6. 1929.

V nejtěžší době střídavé nezaměstnanosti otcovy Vojtěch Hampl vystudoval práva na právnické fakultě Karlovy univerzity v Praze, kde studium ukončil promocií dne 30. 9. 1946.

Ještě během studia vstoupil z důvodů finanční tísně rodičů jako koncipient do kanceláře JUDr. Karla Boháče, advokáta ve Slaném. V této advokátní kanceláři působil od 6. 5. 1936 do 30. 9. 1936, zpočátku zdarma, později s platem 500,- Kč.

Po promocii dne 1. 10. 1936 nastoupil na vojenskou presenční školu pro důstojníky v záloze, po níž byl dán do školy proviantních v Josefě, odkud se vrátil zpět k pluku. Ještě během presenční služby mobilizoval v roce 1938 a z vojny se vrátil v důsledku mobilizace teprve po 25 měsíční službě, dne 4. 11. 1938

Po návratu opět nastoupil ke svému dřívějšímu zaměstnavateli JUDr. Karlu Boháčovi, který mezitím velmi těžce rozstonal a dne 18. 11. 1938 zemřel. Od tohoto data byl zaměstnán jako koncipient u jeho substituta JUDr. Jana Vaněčka, advokáta ve Slaném do 30. 4. 1942.

Dne 21. 4. 1942 se oženil a s platem 800,- Kč nevystačil jako ženatý koncipient, přestoupil k JUDr. Adolfu Harsovi, advokátu v Kladně, kde byl zaměstnán až do 30. 6. 1945. Jeho žena Emanuela rozená Stehlíková se narodila dne 23. 8. 1912, starala se o domácnost a o děti. Vojtěch Hampl měl dva syny, starší syn Miroslav a mladší Jaromír.

Advokátní zkoušku vykonal dne 26. 6. 1943 s prospěchem dobrým.

Během okupace se nemohl osamostatnit pro nedostatek finančních prostředků a kancelářských místností. Podporoval spolu se svou rodinou skupinu ruských vojáků parašutistů, které přechovával v pobožené sušárně, patřící tehdy v Bedřichovicích čp. 1, během konce roku 1944 a na jaře roku 1945.

Po celý život byl členem Sokola, jemuž během okupace přechovával četný majetek ilegálně. Pracoval též jako místopředseda ve výboru KSČ ve Slaném, v němž zastával i členství.

Advokátní kancelář si otevřel v části svého bytu dne 15. 11. 1945, využívaje manželčina nábytku. Jeho klientela se skládala většinou z osob sociálně slabých. Zastupoval řadu veřejných institucí a samosprávných svazků, jakož i národních podniků. Věnoval se též likvidacím, zlikvidoval například advokátní kancelář JUDr. Slavíka nebo JUDr. Kočárka.⁷³

⁷³ Česká advokátní komora – odbor matriky. Hampl Vojtěch – osobní fond 1910.

JUDr. Alfréd Feigl

Narozen: 17. 2. 1884 Klatovy

Zemřel : ?

Obr. 2: JUDr. Alfréd Feigl

Dochovaných archiválií a informací ve spise nebylo u Alfréda Feigla mnoho. Roku 1919 podává žádost o zápis do seznamu advokátů se sídlem v Rakovníku.

Z doložených dokumentů je patrné, že provozoval advokacii před okupací v Rakovníku a za okupace byl činným v zahraničním odboji.

V březnu roku 1939 byl donucen přerušit výkon svého povolání a vystěhoval se

v srpnu roku 1939 se svou manželkou Elsou do Jugoslávie.

Po obsazení Jugoslávie Němci byl odvezen se svou manželkou do pracovního tábora, odkud uprchl do Itálie. Byli internováni v Canaru. Proti Alfrédu Feiglovi a jeho manželce byl vydán zatýkací rozkaz. V prosinci roku 1943 měli oba býti odvedeni do koncentračního tábora. Za pomoci místního velitele carabinieri Ant. Rossiho se podařilo Alfrédu Feiglovi a jeho manželce vyhnouti se zatčení. Skrývali se od prosince roku 1943 do 26. dubna 1945 v domě Dra Formante, lékárníka a náčelníka partyzánů v Canaru. Alfréd Feigl žádal o provedení repatriace na ministerstvo prostřednictvím konsulátu v Miláně. Po návratu roku 1945 zahájil činnost advokátní v Praze – I., Rybná 9.⁷⁴

Zdroj: Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. Feigl Alfréd – osobní fond 1884, III 19-13. Zpracovala: K. Kratochvílová, Praha

⁷⁴ Česká advokátní komora – odbor matriky. Feigl Alfréd – osobní fond 1884, III 19-13.

JUDr. Hugo Frankenstein

Narozen : 24. 6. 1884 Slaný

Zemřel : ?

Absolvent právnické fakulty v Praze. Letním semestrem roku 1907 složil tři státní zkoušky s dobrým prospěchem. Praxi vykoval v advokátní kanceláři v Rakovníku. Advokátní přísahu vykonal dne 25. ledna roku 1916. Dochovalo se několik dopisů, například od advokátní komory v Čechách o doložení křestní listiny, v Praze dne 3. května 1940. Dále dopis též od advokátní komory v Čechách o výmazu z listiny advokátů dle §7 odst.1 vlád. nař. ze dne 4.července 1939. Dopis o ustanovení substituta p. Dra. Karla Majznera, advokáta v Rakovníku a též dopis o zproštění substituce datován ke dni 14.9. 1940.⁷⁵

JUDr. Miroslav Haken

Narozen : 19.1. 1898 Praha

Zemřel : 30.6. 1942

Působil jako advokát ve Slaném a přechodně vypomáhal na Kladensku. Jediná zmínka ve spise je, že dne 25.6. 1942 vzat do vyšetřování a odvezen k výslechu k německé tajné policii na Kladno.⁷⁶

⁷⁵ Česká advokátní komora – odbor matriky. Frankenstein Hugo – osobní fond 1884.

⁷⁶ Česká advokátní komora – odbor matriky. Haken Miroslav – osobní fond 1898 – 1942, III 28-3.

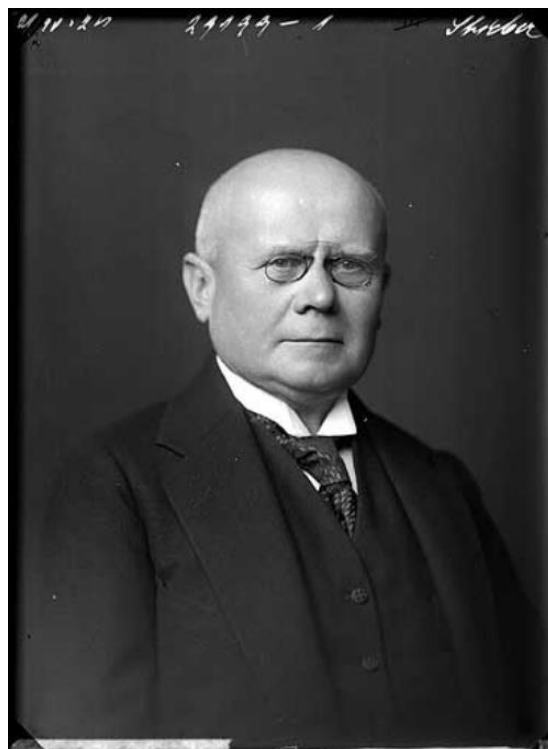
JUDr. Miloslav Stieber

Obr. 3 : JUDr. Miloslav Stieber

Narozen : 16.2. 1865 Slaný

Zemřel : ?

Roku 1920 habilitoval na české univerzitě. Působil jako univerzitní profesor v Praze. Roku 1908 jmenován mimořádným a v roce 1911 řádným profesorem německého práva. Po převratu přednáší

dějiny veřejného a soukromého práva. Byl členem zkušební komise historicko

Zdroj : <http://www.langhans.cz/media/>

právní a judiciální, členem univerzitní komise archivní, členem české akademie a stal se čestným doktorem lyonské univerzity. Pokládán za mistra v účelném spojení právních dějin s právní přítomností. Působil při přípravných pracích na kodifikaci nového práva soukromého. Zastával funkci přisedícího volebního soudu. Autorem velkého množství děl, mezi něž patří : „ Vývoj a právní povaha vlastnickovy hypotéky“ (1920), ze studia pozemkové reformy vzniklo pojednání „ Pozemková reforma“ (Právník 1919), problémům volebním věnován rozbor „ Politické a volební strany“.

Největší svá díla věnoval právním dějinám. Vydal knihu „ Dějiny soukromého práva ve střední Evropě I.“ (1922). Je na místě také uvést k jeho činnosti i práce pro právnické sjezdy, jakož i řadu přednášek. Stal se spolupracovníkem „Slovníku veřejného práva československého“. ⁷⁷

⁷⁷ *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby.* Editor Michal Navrátil. V Praze: M. Navrátil, 1930, s. 421

5.2 Finanční situace advokátů v letech 1848 až 1948

Tak jako se vyvíjela finanční situace v celorepublikovém měřítku, se samozřejmě musely přizpůsobovat i platy všech ekonomicky činných subjektů. Podíváme se blíže na příjmy a výdaje advokátů v čase vytyčeném do let 1848 – 1948. Díky možnosti nahlédnout do daňových přiznání advokáta JUDr. Miloslava Bartoše, který působil ve městě Rakovník na počátku 20. století, můžeme analyzovat příjmy a výdaje tamních advokátů poměrně přesně. Díky jeho působení před druhou světovou válkou a na jejím počátku, můžeme pozorovat pokles jeho výdělku s tím, jak se blížila válka, což ve finálním výsledku zcela jistě zasáhlo většinu advokátů v republice. V závěru si detailně rozebereme náklady na základě daňového přiznání výše zmíněného JUDr. Miloslava Bartoše.

S rozvojem průmyslu byly služby advokátů stále více vyhledávány, což zapříčinilo i zvýšení sazeb za jejich služby. Například v roce 1852 vydělával průměrný advokát v přepočtu z tehdejších zlatých kolem 30 000 Korun československých ročně. Tato cifra se postupně zvyšovala, když v roce 1918 byla přijata československá koruna jako oficiální platební měna, byl to již dvojnásobek. Samozřejmě je třeba dodat, že se zvyšovaly i ceny za statky a ostatní služby, nikoliv však tak rapidně jako se zvedaly výdělky advokátů.

5.2.1 Finanční situace advokáta JUDr. Miloslava Bartoše

První daňové přiznání, které se podařilo dohledat na finančním úřadě Rakovník, se datuje do roku 1938. V tomto přiznání můžeme nahlédnout až do roku 1936, kdy jeho obrat činil 111 600,- Kč. Naproti tomu v roce 1937 to bylo již 159 987 Kč. Můžeme říci, že zvýšení obratu je zapříčiněno

historickou situací, kdy mezi léty 1936 a 1937 se pomalu ale jistě schylovalo k válce, sousední německo zbrojí a zásobuje tak svou ekonomiku pracovními příležitostmi a zvýšením HDP státu. V našich končinách se lidé s přibývajícím strachem z války pokoušeli vyřešit všechny záležitosti ohledně majetku. Alespoň to vyplývá z výčtu případů výše zmíněného advokáta, který v roce 1938 řešil především spory o majetek, tudíž se můžeme domnívat, že je tato naše hypotéza správná. Celou hypotézu nám potvrzuje i jeho daňové přiznání z roku 1939, kdy vykázal obrat pouhých 105 430,- Kč, a v roce 1838 částka činila 135 021,- Kč. Tudíž sestupná tendence obratu jasně naznačuje, že situace v Evropě měla značný vliv i na advokáty na československém území.

Podávána lhůta do 31. III. 1938 -

1 výnos příjmový

Vzorec I. Poučení na 4. straně!

Země Česká Místo provozování: *Rakovník*

Berní správa: *Rakovník* 19. III. 1938

Přiznání k dani z obrátu

za rok 1937

podle zákona ze dne 21. prosince 1923, č. 263 Sb. z. a n., ve znění zákonů ze dne 16. prosince 1926, č. 245 Sb. z. a n., a ze dne 21. prosince 1935, č. 265 Sb. z. a n. (úplné znění uveřejněno vyhláškou č. 266/1935 Sb. z. a n.)

Nesprávné údaje nebo zatajení trestají se podle zákona!

ADVOKÁT

Jméno a příjmení poplatníkovy (firma): **JUDr. MILOSLAV BARTOŠ**

Podnik (zaměstnání): **obhájce ve věcech trestních, RAKOVNÍK, Náměstí**

Bydliště (sídl): **proti Okresní hospodářské záložně, Pošt. spoř. č. 1821, Telefon 36**

Místo provozování:

1. Podrobené označení podniku (zaměstnání): *advokát*

2. a) Byl podnik provozován po celý rok? *ano*

b) Byl podnik provozován jen část roku? od do

3. Byl-li podnik převeden během roku: od koho byl podnik převzat nebo komu byl předán, kdy a za jakou cenu?

4. Kde byly během roku provozovny (obec, ulice, číslo domu):

a) prodejny (viz poučení bod 9): *Rakovník, náměstí 530*

b) prodejny s jednotnými cenami (viz poučení bod 9):

c) jiné provozovny:

5. Kolik činil celkový obrát (viz poučení bod 9) všech provozoven podniku:

a) v předcházejícím daňovém období, t. j. v roce 1936 *111.600* Kč;

b) v běžném daňovém období, t. j. v roce 1937 *159.987* Kč.

6. Má podnik povoleno jednotné zdanění všech provozoven (ano, ne)? kterým vnesením

7. Jest toto přiznání sestaveno podle přijatých úplat či podle účtovaných cen (viz poučení bod 8)? *podle přijatých úplat*

8. Kolik činily úplaty za příležitostné dodávky a výkony (na př. odprodej inventáře): Kč.

Jsou obsaženy v přiznání v souhrnu přijatých úplat (po příp. účtovaných cen)? (ano, ne):

Při podání přiznání za rok 1936 netřeba ještě tuto rubriku vyplňovat!

Pro vyměření paušálu za daň z masa (§ 1 zák. č. 262/1920 Sb. z. a n. ve znění zák. č. 199/1936 Sb. z. a n.) zemědělcům, na které se nevztahuje paušál daně z obrátu u drobných zemědělců (viz poučení bod 10):

Výměra rolí a luk, obhospodařovaných (vlastních i najatých) v roce 1937 ha a

Cena 10 h. Tiskárna z. t. f. Praha, 4471-1936.

Obr 4. Daňové přiznání JUDr. Miloslava Bartoše z roku 1938.

Vzhledem k faktu, že můžeme nahlédnout do ročních nákladů, jsme schopni zjistit, s čím měl advokát největší náklady a co provozování praxe obnášelo z finančního hlediska. Vyzdvihněme například položky, jako jsou kolkovné, které svou výší jasně naznačuje, že pošta tvořila velkou část nákladů, dále to byly platy neboli služné zaměstnanců. Zaměstnanec měl advokát JUDr. Miloslav Bartoš v té době 3 a byli jimi Alexandr Kettner na pozici solicítátora, což byl právní zástupce s omezeným oprávněním jen k některým úkonům, dále pak advokátní úřednice Anna Buková a úřednice Božena Aichingrová. Z historie víme, že advokátní úřednice by mohla být přirovnána k dnešní asistence advokáta, měla základní znalosti práva na úrovni přípravy podkladů pro jednání, kdežto pracovní pozice s titulem úřednice fungovala na úrovni podatelny. Starala se o odesílání pošty, přijímání a objednávání klientů, chod kanceláře a o potřeby jak advokáta, tak solicítátora.

Další zajímavou položkou, ačkoli ne tak vysokou, je inzerce. Tato položka jasně dokládá, že existoval konkurenční boj mezi advokáty působícími ve městě Rakovník. Do nákladů jsou zahrnuty i odborné časopisy, což poukazuje na nutnost sledování trendů v tehdejší advokacii. Dále je možné dohledat, že advokát ke své práci využíval i automobil a tedy cestoval nejen k soudu, ale i za klienty. To je zřejmé vzhledem k nemalým nákladům na provoz automobilu, které činily 12 165,- Kčs za rok. Dalším zajímavým údajem je nájem kanceláře, který činil po sečtení nákladů na provoz a nájmu 9 578,- Kčs. Za nadstandardní služby bychom mohli považovat například časopisy pro čekárnu.

Tyto informace nám umožnily dotvořit představu podnikání v oblasti advokacie v počátku dvacátého století ve městě Rakovník. S velkou pravděpodobností se situace o moc nelišila v podobně velkých městech na celém území našeho státu v této době. Máme tedy možnost srovnání s podmínkami,

kteří mají advokáti nyní po téměř sto letech. Nalezneme jistě spoustu odlišností, nicméně jádro praxe zůstává stále stejné.

5.2.3 Spolupráce advokátů

V následujících přílohách je nám umožněno nahlédnout do spisů JUDr. Miloslava Bartoše, kde jsou informace o jeho spolupráci s advokáty z celé republiky za rok 1949.

Specifikace substitučních útrat za r.1949 :		
Leden :		
3. JUDr. L. Rejman, adv. Liberec	Kčs	60.--
JUDr. P. Smrčka, adv. Podbořany	"	52.--
JUDr. D. Bendl, adv. Most	"	50.--
JUDr. P. Smrčka, adv. Podbořany	"	52.--
10. JUDr. R. Tereba, adv. Litoměřice	"	67.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	141.50
JUDr. D. Bendl, adv. Most	"	40.--
JUDr. D. Bendl, adv. Most	"	255.50
24. JUDr. D. Bendl, adv. Most	"	45.--
	Kčs	943.--
Únor :		
1. JUDr. J. Hrubý, adv. Jilové	Kčs	50.--
3. JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	144.--
JUDr. Jiří Dohnálek, adv. /Praha I/-Tachov	"	200.10
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	90.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	40.--
JUDr. Vodička, notář, Podbořany	"	347.50
5. JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	140.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	30.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	70.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	95.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	30.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	207.20
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	15.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	15.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	180.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	150.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	20.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	60.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	129.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	335.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	101.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	95.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	156.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	150.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	110.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	90.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	90.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	95.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	180.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	65.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	200.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	50.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	90.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	50.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	120.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	140.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	379.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	150.--
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	85.--
součet	Kčs	4.743.80 Kčs 943.--

Obr. 6 - Útraty JUDr. Bartoše za spolupráci s advokáty v Lednu a Únoru v roce 1949.

	Převedeno	Kčs	1.021.50	Kčs	12.074.60
10. JUDr. D. Bendl, adv. Most	"	100.--			
JUDr. Bláha, notář / adv. Ostrava	"	150.--			
JUDr. Petrášek, adv. Žatec	"	1.008.50			
21. JUDr. Zď. Komárek, Opava	"	428.--			
JUDr. Jan Brandejs, adv. Plzeň	"	55.50			
26. JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	80.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	60.--			
JUDr. P. Smrčka, adv. Podbořany	"	66.30			
JUDr. P. Boček, Děčín	"	160.50			
JUDr. P. Smrčka, adv. Podbořany	"	77.80			
JUDr. S. Páta, adv. Praha-Pankrác	"	431.90			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	48.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	100.--			
JUDr. P. Smrčka, adv. Podbořany	"	82.30			
JUDr. Vodička, notář, Podbořany	"	75.--			
JUDr. Vitek, adv. Kostelec	"	50.--			
28. JUDr. Kašlík, notář, Plasy	"	592.60			
JUDr. P. Smrčka, adv. Podbořany	"	83.90			
JUDr. P. Smrčka, adv. Podbořany	"	77.--			
JUDr. Halouzka, adv. Karl. Vary	"	150.--		Kčs	4.896.80
4. JUDr. K. Majzner, adv. Rakovník	"	160.--			
23. JUDr. K. Majzner, adv. Rakovník	"	541.30		Kčs	701.30
<u>Červen :</u>					
13. JUDr. K. Novák, adv. Litoměřice	Kčs	129.50			
JUDr. maličký, adv. Hořovice	"	75.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	30.--		Kčs	234.50
<u>Červenec :</u>					
11. JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	Kčs	80.--			
JUDr. A. Höflich, Levoča	"	75.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	58.--			
JUDr. P. Smrčka, adv. Podbořany	"	67.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	100.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	192.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	236.--			
JUDr. Vitek, Kostelec	"	60.--			
20. JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	50.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	20.--		Kčs	936.--
<u>Srpen :</u>					
13. JUDr. Červený, adv. Ústí n. L.	Kčs	665.70			
JUDr. Červený, adv. Ústí n. L.	"	749.10			
JUDr. Červený, adv. Ústí n. L.	"	34.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	803.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	400.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	76.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	65.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	254.50			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	302.90			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	180.--			
JUDr. R. Baloun, adv. Praha I.	"	100.--			
součet	Kčs	3.630.20		Kčs	18.843

Obr. 7 - Útraty JUDr. Bartoše za spolupráci s advokáty v Květnu - Srpnu v roce 1949.

Při bližším pročtení zjistíme, že se některá jména často opakují. Tento fakt je zapříčiněn úzkou spoluprací s advokáty z jiných oborů advokacie a mohli bychom ho též nazvat poradenstvím, popřípadě podílením se na určitém případě vzhledem k tomu, že se jedná o substituční výdaje JUDr. Miloslava Bartoše.

6. Závěr

Tato diplomová práce, která se věnuje dějinám advokacie v letech 1848 – 1948 se na první pohled nijak neliší od ostatních prací, které řeší podobnou problematiku. Avšak tuto diplomovou práci odlišuje především fakt, že zpracovává vůbec poprvé dějiny advokacie v daném regionu.

Primárním cílem mé práce bylo popsat dějiny a vývoj advokacie ve městech Kladno, Rakovník a Nové Strašecí a také podrobněji popsat některé známé osobnosti advokacie v daných lokalitách. Dále popsat historický vývoj měst a veškeré zlomové okamžiky, které přímo či nepřímo také ovlivňovaly vývoj advokacie. Bylo nutné brát ohled i na historický vývoj republiky, změny v právních předpisech a advokacii obecně, proto jsem věnovala tomuto tématu první kapitulu práce.

Advokacie, tak jak ji známe teď, ušla velmi dlouhou a strastiplnou cestu. Jako její historický milník můžeme označit rok 1848, který dal příčinu k vytvoření advokátského zákonodárství. Vznik institucí a nařízení vnesl více světla do provozování praxe tehdejších advokátů. Advokátní řád z roku 1849 byl vůbec prvním svého druhu a zároveň byl jakýmsi základním stavebním kamenem advokacie. Bohužel ji však stále neučinil přístupnou všem zájemcům. To však napravil řád z roku 1868, který ji zpřístupnil pro všechny kandidáty, kteří splnili zákonem stanovené podmínky. Tento fakt zapříčinil prudký nárůst advokátů nejen v regionech zkoumané naší prací, ale i většině ostatních. Z hlediska vývoje to bylo pro advokacii a především klienty advokátů posun kupředu, protože vůbec poprvé v dějinách advokacie vzniklo konkurenční prostředí, které působí jako hnací motor pro advokáty stát se lepšími. Pokud by princip numerus clausus platil do dnes, bylo by advokátů podstatně méně, sice pravděpodobně kvalitnějších, ale nevznikalo by námi již zmíněné konkurenční prostředí, což by z mého pohledu byl zcela jistě krok zpět. Dnes již máme plnohodnotné

konkurenční prostředí a dostatek opravdu kvalitních advokátů, kteří se dokonce specializují i na jednotlivá právní odvětví.

Vývoj advokacie byl stejně jako například vývoj ekonomie založen na pokusech a omylech. Z historického hlediska byl vývoj opatrný, protože narozdíl od ekonomie, chyby mohli mít opravdu fatální následky, protože vzhledem k rozsáhlosti předpisů, mohlo trvat i roky než se na chybu přišlo.

Ve věci zpracování detailnějších informací o advokátech působících v námi vytyčené době let 1848 až 1948 jsem narazila na spoustu problémů a absolutní nedostatečnost zdrojů ve většině případů. Jednalo se především o nedostatek informací archivářů, kteří i po předložení jmen tápali v tom, kde hledat. Tím jsem se dostala k detailnímu procházení velkého množství dokumentů z oné doby, kde byla například jen krátká zmínka o mnou hledaných advokátech.

Tato výzva pro mne byla velmi motivující a podívala jsem se na místa, kam bych se asi jen stěží někdy podívala. Samozřejmě byly návštěvy muzeí daných měst, archivů, ale například i finančních úřadů a soudů. Podařilo se mi nahlédnout do soudních spisů z tehdejší doby. Dále na případy, které řešili advokáti, o kterých jsem dohledávala informace. Potýkala jsem se s problémem obecného označení doktor, zprvu bylo velmi těžké odlišit doktory medicíny od doktorů práv. Tento problém se vyřešil po zavedení městských seznamů živností, kde byli jmenováni advokáti. V časovém rozmezí let 1848-1948 působilo na území měst Kladna, Rakovníka a Nového Strašecí množství advokátů, u kterých byl problém nalézt datum narození a úmrtí.

Informací o advokátech v této době se dochovalo opravdu málo. Bohužel advokáti v těchto lokalitách nesepsali žádnou autobiografii a informace byly opravdu kusé. Naštěstí se mi podařilo z více zdrojů informace ucelit. Za velmi zajímavou považuji část finanční, kdy se mi podařilo získat daňové přiznání rakovnického advokáta JUDr. Miloslava Bartoše,

která osvětlila předválečný vývoj praxe a jeho náklady a výdělky. V části práce s přílohami si dovolím uvést části daňového přiznání a původní zápisy od soudu pro ilustraci tehdejšího soudnictví a hlavně administrativy.

Díky mé práci jsem potkala mnoho zajímavých lidí, kteří projevili zájem do práce nahlédnout po jejím dokončení, protože v daném regionu je toto téma opravdu nezpracované a opomíjené. Tento fakt mě motivoval po celou dobu mého badání a mnoha dní strávených v archivech a muzeích po celých středních Čechách. Tato práce doufám rozšíří obzory o historii advokacie nejen mně, ale i čtenářům, které bude zajímat, jak tomu bylo dříve v tomto poměrně malém a historicky velmi zajímavém regionu.

7. Cizojazyčné resumé

In our thesis, which carries the name „History of advocacy in chosen region the years 1848 – 1948 and its representatives in Rakovník, Kladno and Nové Strašecí, i focused on the historical development of the cities and advocacy. This thesis is the first work ever that is focused on these cities in such way. It brings uninfected information about important historical events that happens in chosen locations and its influence on advocacy. It should fill the unexplored parts of advocacy history in these cities.

The beginnings of the thesis focus on the overall evolution of advocacy and historical events. This part is needed to be able to understand the context of situation in given regions. In further parts we put history of selected towns and its lawyers in the center of interest.

We have chosen the period 1848 – 1948 for few reasons. First of all the beginning is all about the important moment for Czech advocacy, because the events of this year have great influence for the future of advocacy in Czech lands. They lead to establishment of the very first law order. After this legislation of advocacy was established and persist for a very long period.

We divided the thesis into chapters, for easier orientation for the reader, and respect the logical severance so it shouldn't be confusing as well. The very beginning is about history of advocacy in Czech. It outlines the most important moments like whole history of advocacy, revolution, provisional advocacy regulations and the position of advocates during World War I. In great detail we deal with advocacy in the years 1849 – 1868, 1869 – 1918 and the years 1918 – 1938. We discussed the law orders as well.

After this information our reader can understand the history of advocacy, and we are able to describe history of our chosen cities from their foundation till the year of 1948. Nearly all historical circumstances, we wrote about, are

leading to better imagination of the situation in the cities. So the readers are able to form knowledge about how the cities have been evolved.

We have dedicated one part to financial costs and expenses of advocate JUDr. Miloslav Bartoš. He runs his office in one of our chosen cities Rakovník. We have been given his tax sheets from Rakovník tax office. So we are able to shine out financial situation of advocates in the years 1936-1946 and see the influence of World War II. on income of advocates as well. On the other side we can imagine how much the costs of running an office was in these years.

The development of advocacy can be comprised to the development of economy. Both are based on attempts and fails. If we focus on economy, we found many theories, that have been proven wrong in practice and its been with advocacy. In case of advocacy evolve was been slower, because the impact of fails can be crucial. It takes a very long time to find a mistake in law order, because of its vastness. In economy the problems came out immediately.

During the construction of detailed parts about advocates in our chosen years and cities, i have met many problems. The first of all and the biggest one were sources. Even archivist didn't know where to look. I have found the names of advocates in the list from that age for each city. According to that, i have to go through many unsorted documents. The outcome was just few information about the advocates. I have taken this like a challenge and it motivates me as well. I have been on many places that i have never been before. I have visited city museums, archives, tax offices and courts many times according to dig out some information about the advocates. I was been given a chance to search in court and tax office archives. In the years 1848 – 1948 there were many advocates that have their offices in Kladno, Rakovník and Nové Strašecí, but in most of cases there were difficulties even to find out when they were born and when they died.

Fortunately i managed to make complex information by using more sources.

I have met many interesting people during my research, and they are interested in reading my thesis after, because this theme is really unexplored in selected locations. This was one of the most motivating facts for me and pushed me forward through the hours and days i have spent sitting in archives and museums all over the country. I hope this thesis will clarify the regional history in these small but historically very interesting regions.

8. Seznam použité literatury

Knížní díla:

ADAMOVIÁ, Karolina a Pavel MATEŠ. *Malá encyklopedie českých právníků*. Praha: Linde Praha, 2002, 184 p. ISBN 80-720-1375-0.

BALÍK, Stanislav. *Advokacie včera a dnes: (vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2000, 256 s. ISBN 80-902-6277-5.

BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, 105 s. ISBN 80-708-2398-4.

BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, 271 s. ISBN 978-807-0354-278.

BATOVCŮV ALMANACH- *Politický kalendář republiky Československé na přestupný rok 1924*. F.B.Batovce v Praze, 1924.

BEDNAŘÍK, Tomáš. *Rakovnicko*. Vyd. 1. Litomyšl: Paseka, 2008, 98 s., [88] s. obr. příl. Zmizelé Čechy. ISBN 978-80-7185-908-6.

EFMERTOVIÁ, Marcela C. *České země v letech 1848-1918*. 1. vyd. Praha: Nakl. Libri, 1998, 463 p. ISBN 80-859-8347-8.

KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, 282 s.

KRAJNÍK, Stanislav a Zdeněk POSPÍŠIL. *Kladensko*. 1985. vyd. Praha: Středočeské, 1985.

KVĚT, Karel. *Advokacie: Příspěvek k sociologii advokátního stavu*. 2. vyd. Praha: PTK, 1996. 103 s.

LEVÝ, František. *Dějiny královského města Rakovníka*. 2. vyd. Rakovník: Agrosience ve spolupráci s Musejním spolkem královského města Rakovníka a okresu rakovnického a Muzeem T. G. M. Rakovník, 2010, 490 s. ISBN 978-80-85081-33-6.

MALÝ, Karel. *České právo v minulosti*. 1. vyd. Praha: Orac, 1995, 269 p., [30] p. of plates. ISBN 80-859-0301-6.

MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003, 673 s. ISBN 80-720-1433-1.

SCOTT, Walter. *Guy Mannering*. Bratislava: Mladé letá, 1964.

SCHELLE, Karel, Jana DUDOVÁ, Jana DOSTÁLOVÁ, Milan GALVAS, Jaromír HARVÁNEK, Pavel HUNGR, Ilona SCHELLEOVÁ a Renata VESELÁ. *Základy práva*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2004, 714 s. ISBN 80-864-3268-8.

SCHELLEOVÁ, Ilona. *Advokacie*. 1. vyd. Zlín: Živa, 1994, 197 s. ISBN 80-901-7452-3.

SOUKUP, František. *Dějiny města Nového Strašecí*. 1930. vyd.

SOUKUP, Ladislav a Karel MALÝ. *Vývoj práva v Československu v letech 1945-1989*. V Praze: Karolinum, 2004, 914 p. ISBN 80-246-0863-4.

STAVINOHA, František. *Pozdrav z Kladna*. 1966. vyd. Kladno: LUH, Navrátilová 8, 110 00 Praha 1, 1966.

VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. *Česke právní dějiny*. 2. upravené vydání. 694 pages. ISBN 80-738-0257-0.

VOJÁČEK, Ladislav a Karel SCHELLE. *Repetitorium českých právních dějin do roku 1945*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2008, 218 s. Právo (Key Publishing). ISBN 978-808-7071-694.

Časopisecká díla:

BALÍK, Stanislav. Ke stavu zpracování regionálních dějin advokacie. *Bulletin advokacie*, 2011, č. 11–12, s. 149. ISSN 1210-6348.

CIHLÁŘOVÁ, Ivana. VIII. konference o historii advokacie. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 3, s. 74. ISSN 1210-6348.

CIHLÁŘOVÁ, Ivana. X. konference o historii advokacie. *Bulletin advokacie*, 2013, č. 12, s. 6-7. ISSN 1210-6348.

Právní předpisy:

Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších zákonů

Archiválie:

Státní oblastní archiv v Praze – Státní okresní archiv Kladno. *Velezrádný proces Kladenský*.

Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. *Halouzka Jaroslav – osobní fond 1913*, III 45-58. Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. *Harsa Adolf – osobní fond 1887 – 1955*. Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. *Hampl Vojtěch – osobní fond 1910*, III 1945. Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. *Feigl Alfréd – osobní fond 1884*, III 19-13 . Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. *Frankenstein Hugo – osobní fond 1884*, III 1916-6 . Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. *Haken Miroslav– osobní fond 1898 - 1942*, III 28-3 . Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Elektronické zdroje:

KUČERA, I. *Kalendárium* [online]. Null, last revision null [cit. 20.3.2014].

Dostupné na WWW:

< <http://www.ivokucera.com/encyklopedie/personality.php?id=258> >

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Revoluční Národní shromáždění*

– členové. [online]. Dostupné na WWW:

<http://www.psp.cz/sqw/snem.sqw?P1=M&P2=M&org=296>

Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Bartošek Theodor, JUDr.,

č. fondu 604. Korespondence, právnické procesy [online]. URL fondu:

< <http://www.badatelna.cz/fond/756/?wicket:pageMapName=wicket-0> >

9. Seznam obrázků

Obr. 1 - JUDr. Jaroslav Halouzka	50
Obr. 2 - JUDr. Alfréd Feigl.....	56
Obr. 3 - JUDr. Miloslav Stieber	58
Obr. 4 - Daňové přiznání JUDr. Miloslava Bartoše z roku 1938.....	61
Obr. 5 - Část daňového přiznání s náklady JUDr. Miloslava Bartoše.....	62
Obr. 6 - Útraty JUDr. Bartoše za spolupráci s advokáty v Lednu a Únoru v roce 1949.....	64
Obr. 7 - Útraty JUDr. Bartoše za spolupráci s advokáty v Květnu a Srpnu v roce 1949.	65

10. Seznam příloh

Příloha A: Rodokmen a místopřísežné prohlášení JUDr. Jaroslava Halouzky ...	79
Příloha B: Zápis JUDr. Jaroslava Halouzky do listiny advokátů	80
Příloha C: Hodnocení JUDr. Jaroslava Halouzky	81
Příloha D: JUDr. Jaroslav Halouzka, Ústřední česká advokacie – potvrzení.....	82
Příloha E: Dopis JUDr. Adolfa Harsy o ustanovení likvidátora	83
Příloha F: Sebekritika JUDr. Vojtěch Hampl	84
Příloha G: Hodnocení JUDr. Vojtěcha Hampla	85
Příloha H: Dopis JUDr. Alfréda Feigla , žádost o zápůjčku	86
Příloha I: Potvrzení od advokátní komory v Čechách	87
Příloha J: Dopis od Elzy Feiflové pro advokátní komoru o substituci	88
Příloha K: JUDr. Hugo Frankenstein, poznámky o jeho životě	89
Příloha L: Rodokmen a místopřísežné prohlášení JUDr. Miroslava Hakena	90

Příloha A: Rodokmen a místopřísežné prohlášení JUDr. Jaroslava Halouzky

K provedení vládního nařízení z 4. července 1939
č. 136/1940 Sb. z. a n.

RODOKMEN A MÍSTOPŘÍSEŽNÉ PROHLÁŠENÍ.

Jméno: <u>JUDr. Jaroslav Halouzka</u> narozen: <u>20. července 1913</u> nábož.: <u>římsko-katolické</u> příp. dřív. nábož.: <u>řádné jiné</u> křest. list far. úř.: <u>Kladno</u> ze dne <u>24. června 1924</u> č.	
Jméno otcevo: <u>JUDr. František Halouzka</u> narozen: <u>1. dubna 1849</u> nábož.: <u>římsko-katolické</u> příp. dřív. nábož.: <u>řádné jiné</u> křest. list far. úř. v: ze dne č.	Jméno matčino: <u>Alga rozená Sedláková</u> narozena: <u>5. ledna 1882</u> nábož.: <u>římsko-katolické</u> příp. dřív. nábož.: <u>řádné jiné</u> křest. list far. úř. v: ze dne č.
Jméno děda: <u>František Halouzka</u> narozen dne: <u>10/10 1850</u> náboženství: <u>římsko-katolické</u> příp. dřív. nábož.: <u>řádné jiné</u> křest. list far. úřadu v: ze dne číslo	Jméno báby: <u>Anna rozená Kákonkalová</u> narozena dne: náboženství: <u>římsko-katolické</u> příp. dřív. nábož.: <u>řádné jiné</u> křest. list far. úřadu v: ze dne číslo
Jméno děda: <u>MUDr. Josef Sedláček</u> narozen dne: <u>28/2 1856</u> náboženství: <u>římsko-katolické</u> příp. dřív. nábož.: <u>řádné jiné</u> křest. list far. úřadu v: ze dne číslo	Jméno báby: <u>Albertina rozená Fischerová</u> narozena dne: náboženství: <u>římsko-katolické</u> příp. dřív. nábož.: <u>řádné jiné</u> křest. list far. úřadu v: ze dne číslo

Podepsaný JUDr. Jaroslav Halouzka nov. konc. v Krocchleově
 prohlašuje tímto na místě přísahy, že není lidem ve smyslu ustanovení
 § 1 vládního nařízení z 4. července 1939 č. 136/1940 Sb. z. a n. a že sho-
 ra uvedené údaje ohledně rodičů, dědu a bab odpovídají skutečnosti.
 v Krocchleově dne 4. června 1940.

Zdroj: Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. Halouzka Jaroslav – osobní fond 1913, III 45-58. Zpracovala: K. Kratochvílová, Praha

Příloha B: Zápis JUDr. Jaroslava Halouzky do listiny advokátů

A 1144/45

III 45/58 K/B

JUDr. Jaroslav H a l o u z k a

Nar. 20.července 1913 v Kladně, tamže příslušný

absolvoval letním semestrem 1936/37, 3 státní zkoušky:
hist. 24.ledna 1935 s výsledkem dobrým s vyzn. z dějin práva čsl.
jud. 7. června 1937 " " "
stát. 11.června 1938 " dostatečným

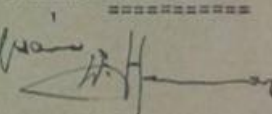
Promován v Praze (č) dne 22. června 1938

Má praxi:

Dr. Vlad. Halouzka v Kladně

20.6.1938 do 28.2.1939	8 m	9 d
22.3.1939 do 24.10.1944	5 r	7 m 3 d
	6 r	3 m 12 d

Podrobil se advokátní zkoušce v Praze dne 9. prosince 1944 v jazyce českém s výsledkem dobrým.
Závady nebylo.
Žádá o zápis do listiny advokátů se sídlem v Kladně.

Budiž zapsán

Zaplatil dne
Slib vykonal dne 25/V. 1945 *g'*

Návrh:
Budiž zapsán do listiny advokátů se sídlem v Kladně.

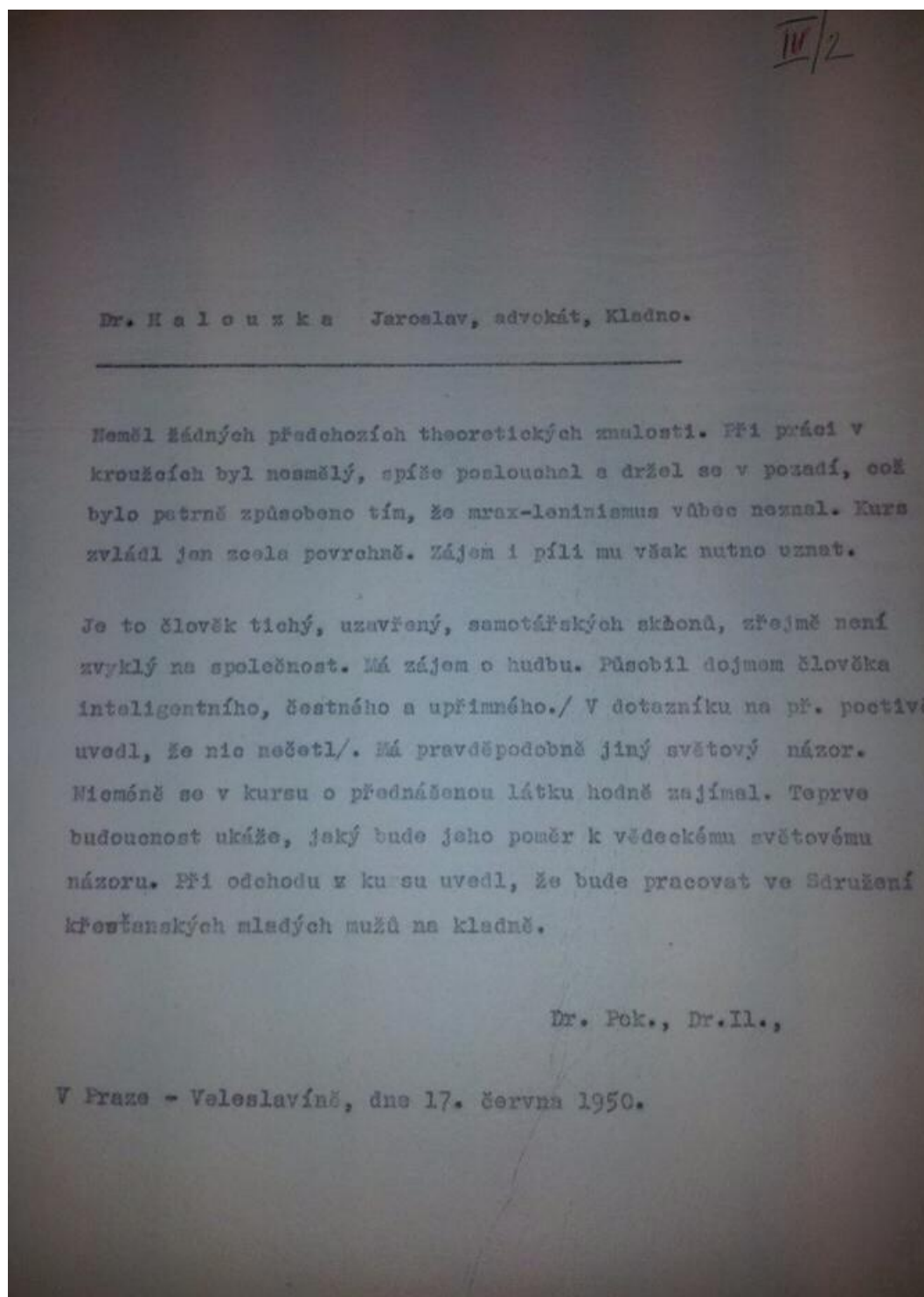
Ukázka dokladů přijel 25/5 45. g'p'p'p'p'p'

ZAPISANO

Oznámení úřadům. 2. 11. 1945
4.VI.45.P.

Zdroj : Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. Halouzka Jaroslav – osobní fond 1913, III 45-58. Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Příloha C: Hodnocení JUDr. Jaroslava Halouzky

Zdroj: Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. *Halouzka Jaroslav – osobní fond 1913*, III 45-58. Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Příloha D: JUDr. Jaroslav Halouzka, Ústřední česká advokacie – potvrzení

8. ledna 1975

3407/74-Jt

Paní
Marie Halouzková
272 04 K L A D N O 4- R O Z D Ě L O
ul. J. Pecky čp. 2931

Věc: s. JUDr. Jaroslav Halouzka-
p o t v r z e n í

Podle matriky kandidátů advokacie a matriky advokátů býv. Advokátní komory pro Čechy v Praze a podle spisu potvrzujeme, že zesnulý Váš pan manžel JUDr. Jaroslav H a - l o u z k a , narozený 20.7.1913 v Kladně, člen Krajského sdružení advokátů v Praze a advokát advokátní poradny v Kladně, byl zaměstnán jako advokátní koncipient u

Dr. Vladimíra Halouzky, býv. adv. v Kladně v době od 20.6.1938
do dne 28.2.1939 ,
Dr. Vladimíra Halouzky, býv. adv. v Kladně od 22.3.1939 do
16.5.1945.

Do matriky advokátů býv. Adv. komory pro Čechy v Praze byl s. Dr. Jaroslav H a l o u z k a zapsán dnem 25.5.1945 se sídlem v Kladně. Od 1.1.1949 působil jako advokát-člen býv. Krajského sdružení advokátů v Praze až do 30.9.1951, kdy přešel do SONP-Kladno. Od 1.10.1964 byl znovu přijat za člena Krajského sdružení advokátů v Praze a pracoval jako advokát advokátní poradny v Kladně až do své smrti dne 19.12.1974 .

Potvrzení vydáváme na vlastní žádost paní Marie Halouzkové, vdovy po zesnulém advokátu s. JUDr. Jaroslavu H a l o u z k o v i , jež nám byla tlumočena s. JUDr. Vladimírem Halouzkou, a to pro účely důchodového zabezpečení.

Ústředí české advokacie
Místopředseda:

Dvojnásob.
Reperučeně!

Evidenční list a osobní dotazník vrácen KSA Praha-k rukám s. Thérové
Převzala : dne 11. ledna 1975

Zdroj: Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. *Halouzka Jaroslav – osobní fond 1913*, III 45-58. Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Příloha E: Dopis JUDr. Adolfa Harsy o ustanovení likvidátora

P. T.
Správní komisi Krajského sdružení advokátů
v P r a z e

Podepsaný JUDr. Adolf H a r s a , advokát na Kladně
žádám zdvořile , by mně byl za likvidátora kanceláře prozatím
ustanoven můj syn
JUDr. Zdeněk Harsa, advokát Praha XII, Římská 42
a odůvodňuji svou žádost takto :

Pan Dr. Mandelík s největší blahovůlí snaží se sice
způsobovati co možná nejmenší útraty liquidace , ale spojení
mé kanceláře s ním ,když má daleko větší práci s likvidací v
Novém Strašecí a s vedením své kanceláře , způsobuje přece jen
prodlení ve vyřizování a zbytečné vyšší výlohy .

Přijde-li spis pro mou kancelář od soudu ,zašle jej
nejprve Dru. Mandelíkovi,ten samozřejmě musí vyžádati si
nejprve informace z mé kanceláře , ta se mu pošle a pak teprve
zase jde vyřízení na místo určení.

Naproti tomu můj syn Dr. Zdeněk Harsa dojíždí do
Kladna každý týden k ústním jednáním i na návštěvu a jest vy-
řizování aktů pod ním jako likvidátorem takto účelnější a
rychlejší .

Zaslal jsem již kolegu Dru. Mandelíkovi úhrnné
vyúčtování mých příjmů a vydání i stavu passiv ,které on
jistě již zase zaslal P. T. Správní komisi , takže z něho
seznáte , že průběh a výsledek liquidace jest pro mou kancelář
příznivý a že nikdo - kromě mne - jí poškozen nebude .
Žádám za laskavé brzké příznivé vyřízení .

Na Kladně, dne 24. ledna 1950.
Adolf Harsa

Zdroj: Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. Harsa Adolf – osobní fond 1887 – 1955. Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Příloha F: Sebekritika JUDr. Vojtěch Hampl

JUDr. Vojtěch Hampl
Slavík, U. Jana Svobody 563

Sebekritika.

Moje dosavadní znalosti marx-leninismu se opíraly ať dosud
o poznatky z roku stranického školení, které jsem absolvoval v revoluční
organizaci. Účty poznatky jsem se soukromé práci rozvířoval studiem rús-
kých marxistických děl.

Když jsem dostal pravění do internátu školy ministerstva
spravedlnosti předpokládal jsem, že moje dosavadní znalosti budou znač-
ným pomocníkem ve škole. Dnes po absolvování školy musím přiznat, že
jsem poznal rozlehlost a hlubokost problému marx-leninského učení v
tehové práci, že musím jít velmi mnoho studovat, abych si toto učení
ovládl. Škola mi dala systematickost, která mi bude dostatečným vo-
dítkem. Ve škole jsem studoval, ale přiznávám, že bych mohl studovat
více, kdyby létky nebyla tak buchnou a nebylo takové tlakosti a podíru.

Vím, že musím doma hodně dohánět a věřit, že po systému
kterého se mi dostalo, se mi podaří při soukromém studiu osvojit si
učení marx-leninské tak, jak je to ideálem každého komunisty.

V Praze, dne 16. 6. 1950

Hampl

Zdroj: Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. Hampl Vojtěch – osobní fond 1910, III
1945. Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Příloha G: Hodnocení JUDr. Vojtěcha Hampla

Dr. Ha m p l Vojtěch, adv., Slaný

Ideologicky dosti slabý, v plenu nediskutoval, v kroužku nebyl také zvláště iniciativní. Zdá se, že kurs celý nezvládl, rozsah látky byl nad jeho síly. Pasivní povahy, málo zvyklý na kolektivní způsob života, jaký poskytovalo internátní školení, Zdrženlivý, samotář, individualista. Růst málo pravděpodobný.

Dr. Il., Dr. Pok.

Veleslavín 19.6.1950.

Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. *Hampl Vojtěch – osobní fond 1910, III 1945*.
Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Příloha H : Dopis JUDr. Alfréda Feigla , žádost o zápůjčku

Praha 12/XII 1945

P. J.

Advokátní komora
v Praze

Bodávám v Zemské Banky v Praze žádost
o zápůjčku 10.000 Kčs pod zámkem svého vázaného
vkladu. Žádost třeba doložit potvrzením advokátní
komory, že provozuji advokacii v Praze Rybná 9 a že
slovo 10.000 Kčs je přiměřený den býti nákladů zařízení
mé advokátní kanceláře s. j. k opatření nejnásledně
nábytkem kancelářských, pracovní stoly, knihovny
a tiskopisů. (zpr. leg. min. obr. p. s. p. 134605)

Celého zařízení jsem pozbyl okupací německých
retencí.

Prostě mi vydati sice uvedené potvrzení
pro Zemskou Banku.

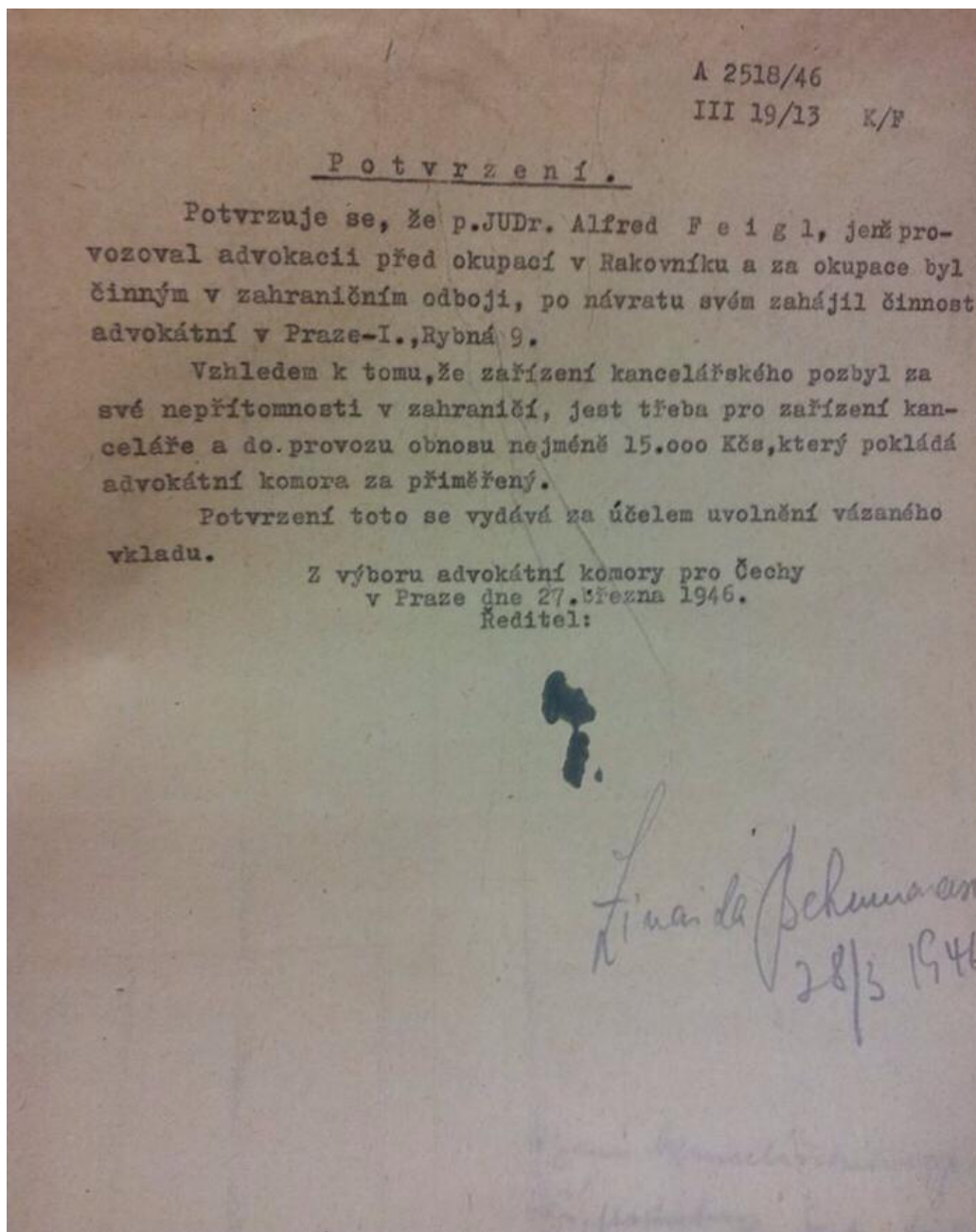
Abych docílil požadovaných listů P3 jest pro
třeba potvrzení vašeho, že osobně provozuji advokátní
kancelář.

Prosim též o vydání tohoto potvrzení

Vámi intě
Alfréd Feigl, advokát
Praha I. Rybná 9

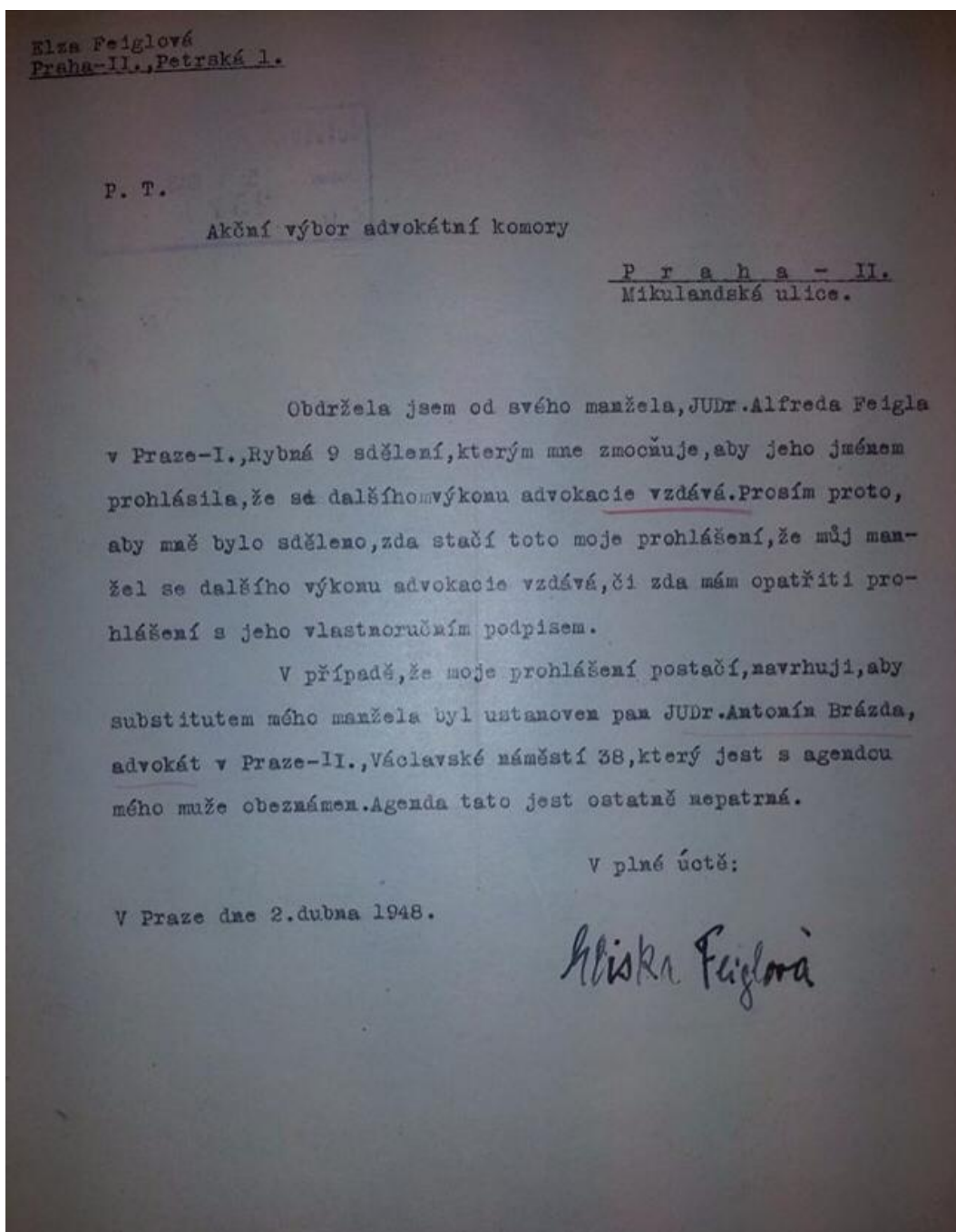
Zdroj: Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. Feigl Alfréd – osobní fond 1884, III 19-13. Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Příloha I: Potvrzení od advokátní komory v Čechách

Zdroj: Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. Feigl Alfred – osobní fond 1884, III 19-13. Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Příloha J: Dopis od Elzy Feilové pro advokátní komoru o substituci

Zdroj: Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. *Feigl Alfréd – osobní fond 1884*, III 19-13. Zpracovala: K. Kratochvílová, Praha

Příloha K: JUDr. Hugo Frankenstein, poznámky o jeho životě

Pozn:

JUDr. Hugo Frankenstein,
nar. ^{24/6.} r. 1884 v Llauné,
přišel do Rakovníka,
absolvoval v Praze
letním semestrem 1907,
složil 3 stát. zkoušky
3⁴ dne 23. října 1908,
promován v Praze
dne 24. dubna 1909;
má praxi
1.) soudní sborovou:
u k. zemsk. soudn (hosp.) $\frac{30}{9} 09 - \frac{16}{8} 09$ } 12
" (civ.) $\frac{17}{8} 09 - \frac{29}{4} 10$ }

Zdroj: Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. Frankenstein Hugo – osobní fond 1884, III 1916-6. Zpracovala : K. Kratochvílová, Praha

Příloha L: Rodokmen a místopřísežné prohlášení JUDr. Miroslava Hakena

K provedení vládního nařízení z 4. července 1939
č. 136/1940 Sb.z. a n.

RODOKMEN a MÍSTOPŘÍSEŽNÉ PROHLÁŠENÍ.

Jméno: JUDr. Miroslav Haken
 narozen: 19. ledna 1898
 nábož.: bezvýznační
 příp. dřív. nábož.: řím. katol.
 křest. list far. úř.: Smíchov
 ze dne 9./7. 1909 č. 2658

Jméno otcevo: Ing. Alois Haken
 narozen: 15. května 1874
 nábož.: římsko-katol.
 příp. dřív. nábož.: n. k.
 křest. list far. úř. v: Hradištko
 ze dne 12./9. 1883 č. 79

Jméno matčino: Marie Weingartlová
 narozena: 30. srpna 1876
 nábož.: římsko-katol.
 příp. dřív. nábož.: n. k.
 křest. list far. úř. v: Humpolci
 ze dne 13./1. 1902 č. 32

Jméno děda: Josef Haken
 narozen dne: 5./8. 1842
 náboženství: římsko-katol.
 příp. dřív. nábož.: n. k.
 křest. list far. úřadu v: Smíchov
 ze dne 15./4. 1887
 číslo 1050

Jméno báby: Barbora Skalníková
 narozena dne: 11./V. 1847
 náboženství: římsko-katol.
 příp. dřív. nábož.: n. k.
 křest. list far. úřadu v: Jičín
 ze dne 27./11. 1888
 číslo 2214

Jméno děda: Kradišck Weingart
 narozen dne: 8./II. 1836
 náboženství: n. k.
 příp. dřív. nábož.: n. k.
 křest. list far. úřadu v: Hradištko
 ze dne 17./II. 1887
 číslo 188

Jméno báby: Anna Krásová
 narozena dne: 12./7. 1853
 náboženství: římsko-katol.
 příp. dřív. nábož.: n. k.
 křest. list far. úřadu v: Humpolci
 ze dne 29./II. 1887
 číslo 3153/39

Podepsaný _____
 prohlašuje tímto na místě přísahy, že není židem ve smyslu ustanovení
 § 1 vládního nařízení z 4. července 1939 č. 136/1940 Sb.z. a n. a že sho-
 ra uvedené údaje ohledně rodičů, dědů a bab odpovídají skutečnosti.

Zdroj: Česká advokátní komora v Praze – Odbor matriky. *Haken Miroslav – osobní fond 1898 - 1942*, III 28-3. Zpracovala: K. Kratochvílová, Praha